

Λαογραφία
Πέτρας & Σκοπέλου
Ανατολικής Θράκης

Συγκέντρωση υλικού και παρουσίαση
Ευσταθοπούλου Ανθούλα
Πρόεδρος ΘΡΑΚΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΣΕΡΡΩΝ

Σέρρες Οκτώβριος 2004

A. Εισαγωγή

Πέτρα, Σκόπελος, Μεγαλοχώρι (Γκερτιλί). Ένα τρίγωνο από τρία χωριά στην Περιφέρεια Σαράντα Εκκλησιών της Ανατ. Θράκης (κοντά στην Αδριανούπολη, που η ίδια μοίρα τα περίμενε με τις μεγάλες συμφορές που έπαθαν οι εκεί Ελληνικοί πληθυσμοί. Όπως ήταν γείτονες στην παλιά τους πατρίδα, οι κάτοικοι των χωριών αυτών, έτσι και σήμερα κατοικούν ανάμικτοι σε διάφορες γεωργικές περιφέρειες της Μακεδονίας και της Δυτ. Θράκης, όπου μετέφεραν τα ήθη και έθιμά τους, τις δοξασίες τους, τις προλήψεις, τις δεισιδαιμονίες τους, τον τρόπο ζωής τους, τον πολιτισμό τους. Η ιστορία τους δεν διαφέρει από την ιστορία των άλλων γειτονικών χωριών και στις γενικές της γραμμές από την ιστορία της Ανατ. Θράκης.

Με την αρχή των Βαλκανικών πολέμων 1912 κατέβηκαν στα χωριά οι Βούλγαροι και παρέμειναν εκεί μέχρι τον Ιούνιο του 1913. Η τουρκική κατοχή μετά την αποχώρηση των Βουλγάρων γίνεται πιο πιεστική, γιατί τότε ξύπνησε πιο πολύ το φυλετικό μίσος και ξέσπασε σε άγριες αντεκδικήσεις.

Το Μάιο του 1914 γίνεται γενική στρατολογία όλων εκείνων που είχαν στρατεύσιμη ηλικία από την Τούρκικη Κυβέρνηση. Οι πιο υπερήφανοι και τολμηροί Έλληνες αρνήθηκαν να καταταγούν στον εχθρικό στρατό και κατέφυγαν στα δάση και στα άγρια βουνά, για να αναπνέουν εκεί τον αέρα της ηθικής ανεξαρτησίας. Εκείνοι που αναγκαστικά στρατεύθηκαν χρησιμοποιήθηκαν σε διάφορες τεχνικές εργασίες και πολλοί πέθαναν από τα βάσανα και τις κακουχίες.

Στις 22 Σεπτεμβρίου του 1915 έγινε ο πρώτος ξεσηκωμός. Οι Σκουπελινοί, 250 περίπου οικογένειες τότε και οι Πετρινοί άλλες 700 οικογένειες κατέφυγαν σε γειτονικά χωριά, το Μπουνάρ Ισάρ, τη Γέννα κ.ά και στην ελεύθερη ελληνική πατρίδα. Έτσι διασκορπισμένοι εδώ και εκεί γεύθηκαν όλες τις πίκρες του εκπατρισμού και πολλοί από αυτούς πέθαναν πρόωρα και τάφηκαν σε ξένα χώματα.

Το Φεβρουάριο του 1919 ξαναγύρισαν στην πατρίδα τους, όσοι δεν είχαν πεθάνει ή δεν είχαν ζητήσει καλύτερη τύχη στην Βουλγαρία ή σε άλλα μέρη του υπόδουλου ή και ελεύθερου ελληνισμού. Είχαν πιστέψει όσοι ξαναγύρισαν ότι θα μπορούσαν τώρα πλέον να συνεχίσουν την παλαιότερη ήσυχη και εργατική ζωή τους και με το πνεύμα οικονομίας και νοικοκυροσύνης που τους διέκρινε, προσπαθούσαν να αναδιοργανώσουν τις παλιές οικογενειακές τους εστίες, χωρίς να υποψιάζονται για τα νέα δεινά που τους περίμεναν.

Έφθασε το μοιραίο 1922 και οι Πετρινοί, Σκουπελινοί και Μεγαλοχωρίτες (Γκερτιλιώτες) μαζί με το άλλο κύμα της προσφυγιάς κατέφυγαν στην Μακεδονία και την Ελεύθερη Δυτ. Θράκη. Οι πιο πολλοί από τους Πετρινούς (200 περίπου οικογένειες) κατέφυγαν στην Ν.Πέτρα Σερρών, στη Μονοκκλησιά, Άνω Καμήλα, Ιβηρα Σερρών, άλλοι στην περιφέρεια της Κομοτηνής και Ξάνθης και 25 περίπου οικογένειες στο Καβακλί (Άγιο Αθανάσιο) κοντά στη Θεσ/κη. Από τους Σκοπελινούς οι περισσότεροι κατέφυγαν στο Διδυμότειχο και την περιφέρειά του, στο Χαμηλό της Κομοτηνής, στην Ν. Πέτρα και στον Αχινό Σερρών, στο Αιγίνιο, Μακρύγιαλο, 60 περίπου οικογένειες στο Καβακλί (Άγιο Αθανάσιο) της Θεσ/κης. Οι Γκερτιλιώτες (Μεγαλοχωρίτες) ακολούθησαν τους Πετρινούς και Σκοπελινούς γιατί το χωριό τους ήταν μία αποικία των Σκοπελινών και Πετρινών που κατά καιρούς μετοίκησαν εκεί για να βρουν πόρο ζωής, επειδή το μέρος ήταν εύφορο με πολλά νερά, λιβάδια, αμπελοργία, δενδροκομία, κτηνοτροφία. Γι' αυτό δεν γίνεται ιδιαίτερος λόγος για τους Μεγαλοχωρίτες γιατί ουσιαστικά όλα ήταν κοινά με τους Πετρινούς και Σκοπελινούς. Είχαν την ίδια διάλεκτο, τα ίδια ήθη και έθιμα, τους ίδιους τρόπους ζωής. Μα και μεταξύ των Πετρινών και Σκοπελινών ουσιαστικές διαφορές δεν υπήρχαν.



*Μαθητές του Δημοτ. σχολείου με τον δάσκαλό τους
Ν. Πέτρα Σερρών 1928*

Οι Πετρινοί και Σκοπελινοί ήταν άνθρωποι εργατικοί, φιλήσυχoi, φιλόξενοι και αγαθοί στο βάθος. Τους διακρίνει μεγάλοι θρησκευτικότητα και μυστικιστικό πνεύμα.

Όταν βλέπει κανείς το πλήθος των θρησκευτικών τους τελετών που γίνονται με την ευκαιρία μιας Χριστιανικής γιορτής ή και μιας νέας εποχής ακόμα, όπως είναι το άνοιγμα των νέων κρασιών, τους χορούς και τα πανηγύρια τους, τις ποικίλες θρησκευτικές τους δοξασίες, τις προλήψεις και δεισιδαιμονίες, τη βαθιά τους πίστη στα μάγια, στα φαντάσματα, στην ανώτερη δύναμη, μεταφέρεται άθελα η σκέψη μας στην αρχαία Θράκη, στη Θράκη της μυθολογικής εποχής, που δίδαξε και στην άλλη Ελλάδα τη λατρεία των Μουσών, τη Θράκη απ' όπου ξεκίνησαν ο Διόνυσος, ο Ορφέας, ο Θάμυρις κ.ά, θεότητες που συμβολίζουν τη χαρά, το γλέντι, τη μουσική, το εσωτερικό πάθος γενικά, για να λατρευτούν και στην άλλη Ελλάδα και να συντελέσουν στο ξέσπασμα του εσωτερικού κόσμου και στο φανέρωμα όλων των ψυχικών αρετών του αρχαίου Ελληνισμού.

Στις κοινωνικές τους σχέσεις και ιδίως σε ζητήματα που αφορούν τη θέση της γυναίκας μέσα στην κοινωνία τους και τις ελευθερίες που της επιτρέπεται να έχει, οι Πετρινοί και Σκοπελινοί παρουσιάζονται πιο αυστηροί από άλλους ανατολικοθρακιώτες. Το απομονωμένο μέρος όπου κατοικούσαν χωρίς να έρχονται σε πολλή επικοινωνία, ίσως έχει επιδράσει στο χαρακτήρα τους. Διηγήσεις, που κάνουν συχνά για επεισόδια τιμής, μας θυμίζουν την άγρια Μανιάτικη βεντέτα.

Σ' αυτές τις διηγήσεις φαίνονται οι αντιλήψεις που έχουν σχετικά με την διαγωγή που πρέπει να έχει η γυναίκα και ιδιαίτερα τα ανύπαντρα κορίτσια, που δεν τους επιτρέπεται καμιά συναναστροφή με τους νέους, ούτε με τους μνηστήρες τους ακόμη, προτού νομιμοποιήσουν τις σχέσεις τους.

Παρ' όλη την αυστηρότητα που δείχνουν για την γυναίκα στα ζητήματα που έχουν σχέση με την τιμή της, όπως εκείνοι την πιστεύουν, δεν πρέπει να υποθεθεί ότι η θέση της στο σπίτι και στην εργασία είναι τραγική. Αντίθετα μάλιστα οι Πετρινές και Σκοπελινές μέσα στο σπίτι κυριαρχούν και δίνουν κατευθύνσεις. Είναι απαλλαγμένες από βαριές δουλειές, όπως είναι η μεταφορά των καυσόξυλων, που σε πολλά μέρη της Ελλάδας γίνεται από τις γυναίκες, χρησιμοποιούμενες στην περίπτωση αυτοί σαν υποζύγια, το σκάψιμο όπου σπάνια μετέχουν και αν μετέχουν πάντα μαζί με τους άνδρες τους, και άλλες δυσανάλογες προς την αντοχή τους εργασίες. Συνηθισμένες ασχολίες τους είναι του νοικοκυριού οι δουλειές, πλύσιμο, μαγείρεμα, ζύμωμα κλπ., όπου έχουν να επιδείξουν αρκετή επιμέλεια και επίδοση.

Αυτή είναι η γενική εικόνα του χαρακτήρα και της ζωής των Πετρινών και Σκοπελινών. Θα ακολουθήσουν λαογραφικά σημειώματα απ' όπου θα βγει μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα των ανθρώπων αυτών, που είναι ένα μικρό, αλλά αξιόλογο κομμάτι του πολυβασανισμένου ελληνικού πληθυσμού της Ανατ. Θράκης.



Ελληνικά σπίτια στην Πέτρα



A. Θρησκευτικά έθιμα-Πανηγύρια

Ένα ξεχωριστό γνώρισμα των Πετρινών και Σκοπελινών, όπως και όλων των Θρακών είναι η εξαιρετική θρησκευτικότητα τους, που διέπει την όλη τους ζωή και εκδηλώνεται με συχνές θρησκευτικές γιορτές και πανηγύρια. Και μετά το γενικό τους ξεσηκωμό και την εγκατάστασή τους σε καινούργιες πατρίδες, οι Θρακιώτες δεν απέβαλαν τη θρησκευτικότητά τους.

Η Παναγιά της Πέτρας

Η Εκκλησία της Πέτρας ήταν επέκταση παλιού Βυζαντινού Ναού που διασώθηκε εκεί, με ένα μικρό εκκλησάκι. Εκεί διασώθηκε ίσως η Θαυματουργή εικόνα της Παναγίας.

Η Παναγιά της Πέτρας ήταν εικόνισμα στρατιωτικό. Ήταν η Παντοκράτειρα, Προστάτης, Αγία και Υπέρμαχος Στρατηγός των στρατών. Είχε δε την ιδιαιτερότητα που την κάνει να διαφέρει με τις άλλες εικόνες της Παναγίας.

Ο Χριστός κρατούσε στο γόνατό του και ευλογούσε την υδρόγειο σφαίρα.

Για αιώνες συνεχίζει και λειτουργεί ως καταφύγιο των πιστών, των ασθενών, προς εκλιπάρηση της Χάρης και της θεραπείας. Απόδειξη ο διασωθέντας Αργυρός Σταυρός τύπου αγιασμών, τάμα ιαθέντος, με το όνομα αυτού χαραγμένο στην βάση με βυζαντινή γραφή και χρονολογία 1640.

Η Βυζαντινή Εκκλησία βρισκόταν δίπλα στο Παλαιόκαστρο του Βυζαντινού χωριού και πάνω στην κεντρική Αυτοκρατορική λεωφόρο που διέσχιζε την Θράκη με κατεύθυνση την Ευρώπη. Εκεί ήταν ο Κεντρικός Σταθμός και το κέντρο των Στρατιωτικών μεταβιβάσεων και εφοδιοπομπών ως προς τον Βορά στα έξι οχυρά κάστρα, που ήταν οι φύλακες της Αυτοκρατορίας

Η επέκταση της εκκλησίας είχε γίνει κατά την αρχή του 19ου αιώνα. Από το εκκλησάκι έμεινε ανέπαφο μόνο το Ιερό. Κτίστηκε τότε ψηλός τοίχος στο χώρο εκείνο, όπου υπήρχαν και παλιά μνήματα με το πρόσχημα ότι γινόταν επισκευή του παλαιότερου κτίσματος. Για να μην προδοθεί το ύψος του Ναού αναγκάστηκαν να σκάψουν μεγάλο βάθος από την επιφάνεια της γης και να τον χτίσουν εκεί. Είχε ευρύχωρο Νάρθηκα κατά πλάτος του Ναού με μεγάλες μαρμάρινες πλάκες που χρησίμευαν σαν σκαλοπάτια για την κάθοδο στον Ναό. Υπήρχαν στασίδια κατά μήκος του κυρίως Ναού και από τις δύο πλευρές, με ανώτερο επίπεδο εδάφους που ήταν ο γυναικωνίτης ο οποίος διαχωριζόταν από τον υπόλοιπο ναό με τοίχος στο ύψος των στασιδίων και πάνω από αυτό υπήρχε «καφασωτό» διάφραγμα. Υπήρχε επίσης στο υπερών «καφασωτό» όπου κατά την παράδοση εκκλησιάζονταν οι νεάνιδες. Οι γυναίκες κατέρχονταν στον κυρίως Ναό μόνο, μόνο μετά το τέλος της λειτουργίας για να χαιρετίσουν την εικόνα της Μεγαλόχαρης με την αστραφτερή ασημένια «ασπίδα της». Είχε τρεις μεγάλους πολυέλαιους, τάματα των προσκυνητών που λαμποκοπούσαν, εν αντιθέσει με το παμπάλαιο σκοτεινό περιβάλλον.

Ο μυστικισμός που εξέπεμπε το περιβάλλον της Εκκλησίας με το παλιό νεκροταφείο και τις τεράστιες μαρμάρινες πλάκες και σταυρούς, με το σκοτεινό εσωτερικό χώρο του Ναού, με το κατάμαυρο ξύλο, με τα αναμμένα κεριά και καντήλια σου υπενθύμιζε περιγραφές των πρώτων Χριστιανικών εκκλησιών στις υπόγειες στοές και τις κατακόμβες, όπου εκκλησιάζονταν οι πιστοί μυστικά και βουβά από τους διώκτες τους.

Γύρω από το εκκλησάκι αυτό επέτρεψε ο κατακτητής να αναπτυχθεί νέος συνοικισμός, μετά από τις μεγάλες καταστροφές που υπέστη κατά τον Μεσαίωνα αποτελούμενος από τα εργατικά χέρια των ραγιάδων και επιτρέποντάς τους να ασκούν τα Θρησκευτικά τους καθήκοντα.

Ήταν η αρχή του νέου χωριού.

Ο μικρός εκείνος συνοικισμός που δημιουργήθηκε γύρω από την Εκκλησία αποτέλεσε τον πυρήνα γύρω στον οποίο δημιουργήθηκε μετέπειτα το Ελληνικό μεγαλοχώρι της Πέτρας. Ο Τούρκικος πληθυσμός της περιοχής αποσύρθηκε στην Κωνσταντινούπολη και σε άλλες περιοχές της Τουρκίας, εκτός από λίγους. Έτσι η Πέτρα έγινε κάτοχος μιας τεράστιας περιοχής σε μια διάμετρο 15 περίπου χιλιομέτρων, πλούσιας και κατάλληλη για γεωργία, κτηνοτροφία και αμπελουργία. Ο πληθυσμός της άκμασε και ευημέρευσε.

Η Πέτρα την εποχή εκείνη βρισκόταν πάνω στον κεντρικό άξονα που οδηγούσε στην Ευρώπη και ήταν το σταυροδρόμι για την Αδριανούπολη. Διέθετε δύο Πανδοχεία και ξενώνες. Με την μεταφορά όμως της οδικής αρτηρίας Ανατολικά στις 40 Εκκλησιές, άρχισε και η απομόνωση από τον έξω κόσμο και στερήθηκε τα έσοδα από τους ταξιδιώτες που σταματούσαν για να ξεκουραστούν.

Ήταν ο καιρός της συγκομιδής και των κόπων ολόκληρου του χρόνου. Πελώριες θημωνιές από σιτηρά, προϊόν του πλούσιου κάμπου, περίμεναν να στρωθούν στο αλώνι.

Την παραμονή της μεγάλης αυτής γιορτής όλοι οι δρόμοι οδηγούσαν στο χωριό της Πέτρας. Κατέφθαναν ομαδικά και έβλεπες μια ατέλειωτη πομπή στο δρόμο από τις 40 Εκκλησιές από βωιδάμαξες με τέντες καινούριες και ποικιλόμορφα χρωματιστά χράμια. Από τα γύρω Ελληνικά χωριά, Σκόπελο, Βραχοχώρι κλπ, από την Αδριανούπολη, από τα γύρω Σλαβοχώρια, απ' όλη την Θράκη. Μεταξύ των προσκυνητών βρισκόταν και πολλοί Τούρκοι και Εβραίοι μικροπωλητές.

Και όλο αυτό το Χριστιανικό πλήθος που το συνόδευαν άρρωστοι, παράλυτοι, ψυχοπαθείς και διάφοροι ασθενείς, προχωρούσαν με μια λαχτάρα και μια ελπίδα: να φτάσουν στο χωριό με πίστη και ευλάβεια να προσκυνήσουν την Μεγαλόχαρη. Να ικετεύσουν την Χάρη της για να γιατρευτούν. Έφερναν μαζί τους Τάματα και Αφιερώματα παντός είδους.

Και έβλεπες τον χωρικό να οδηγεί και να χαρίζει ένα μοσχάρι, ο τσομπάνης το πρόβατό του, και ο ορεσίβος κτηνοτρόφος να κατεβαίνει την βουνοπλαγιά με διαλεγμένο κριάρι κουλουριασμένο στις πλάτες του.

Την πομπή αυτή πολλές φορές ακολουθούσε με την άμαξά του ο Μητροπολίτης των 40 Εκκλησιών με τους ακολούθους του. Επίσης ερχόταν και μέλη από τον άριστο Μουσικό Όμιλο 40 Εκκλησιών ο «Αρίων».

Μα και η κυρία από την Πόλη θα έφερνε ένα μπουκαλάκι με το λάδι της, η αρχοντοκόρη ένα εργόχειρό της, η χωριατοπούλα ένα κομμάτι υφαντό από τον αργαλειό της και ο άρρωστος θα κρεμούσε στο πλαίσιο της Εικόνας ένα ασημένιο αποτύπωμα από ένα χέρι, κεφάλι, καρδιά, πόδι, ή αντίστοιχο μέρος του σώματος που έπασχε.

Η θρησκευτική αυτή γιορτή επαναλαμβανόμενη για πολλές γενιές επηρέασε ακόμη και τους λίγους Τούρκους, 15 περίπου οικογένειες. Γι' αυτούς η Παναγία ήταν η «Μεχρέμ Άννα» προστάτιδα του χωριού. Πολλές ήταν οι περιπτώσεις που η Εκκλησία δέχονταν δώρα και αφιερώσεις από ανώνυμους δωρητές που ήταν αλλόθρησκοι, καθώς επίσης και οι ντόπιες Τούρκισσες έστελναν με τις Χριστιανές γειτόνισσές τους κεριά και λιβάνι.

Για τους αλλόθρησκους το πανηγύρι αυτό έφερε τον χτυπητό τίτλο «Μπέτρενιν Μπαλλ Παναγύρι» (πανηγύρι του μέλιτος), γιατί ήταν η εποχή που τρυγούσαν το μέλι από τις κυψέλες, παραγωγή πλούσια, αποδοτική και εκλεκτής ποιότητας. Τον ίδιο τίτλο του πανηγυριού ανέφεραν πολλές φορές και οι Έλληνες, ως ορόσημο της εποχής του Δεκαπενταύγουστου.

*Πηγή: Τριαντάφυλλου Π. Τζούνη, Η Ιστορία της Πέτρας 40 Εκκλησιών Αν. Θράκης
από το ΑΡΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΘΗΣΑΥΡΟΥ,
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΤΟΜΟΣ 330ς*

*Παρακάτω παραθέτουμε απόσπασμα από βιβλίο του Πολύδωρου Παπαχριστοδούλου,
ΣΤΟΥΣ ΟΡΦΙΚΟΥΣ ΔΡΥΜΩΝΕΣ, ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ,
από το ΑΡΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΘΗΣΑΥΡΟΥ,
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΤΟΜΟΣ 157'*

Η Πέτρα ήταν ευτυχισμένη γιατί ο θερισμός πήγε λαμπρός κι ο αμητός ήταν πλουσιότατος. Ο δουλευτής λαός της απολάμβανε τους καρπούς των κόπων του. Τώρα θα άρχιζε το αλώνισμα. Οι αποθήκες θα πλημύριζαν από στάρι και η ευτυχία θα υψωνότανε βουνό. Τέτοιες μέρες όλον τον Δεκαπενταύγουστο οι παπάδες πάνω στον θερισμό δεήθηκαν δεκαπέντε απόβραδα στην Παναγιά, ψέλνοντας την Παράκληση. Είπαν λόγια και ψαλμουδιές θείες, παρακάλεσαν τη θαματοουργή Παναγία που θα γιόρταζε στις δεκαπέντε την κοίμηση, που ξεσήκωνε κόσμο και λαό από τα πέρατα της Θράκης να την προσκυνήσουν. Δεήθηκαν σε γλώσσα γεμάτη ποίηση και κατάνυξη, παρηγοριά και κλάμα, δέηση κι ελπίδα: «Άλαλα τα χείλη των ασεβών, των μη προσκυνούντων την εικόνα σου την σεπτήν, την ιστορηθείσα υπό του αποστόλου Λουκά ιερωτάτου, την οδηγήτριαν».

Την παραμονή του πανηγυριού ξεκίνησαν από τα γειτονικά μέρη σειρές αμάξια με τέντες σκεπασμένα.



*Αντίγραφο της παλιάς Παναγίας Πετρινής
που χάθηκε κατά την εκκένωση της Θράκης*

Κουβαλούν τα πιστά πλήθεια του λαού. Κουβαλούν τα γυναικόπαιδα με τα τρόφιμα και τα στρωσίδια που χρειάζονταν. Έτσι στόλισε και κόνα Άννα, η αρχόντισσα των Αγισαρανταμάρτυρων, Άπλωσε χαλί κάτω, πάνω στο χαλί άπλωσε σιλτέδες μαλλένιους, έριξε μαξιλάρες στα πλάγια του τετράτροχου αμαξιού και πίσω έδεσε τα καλάθια με τα τρόφιμα. Η τέντα σκέπαζε τη φαμίλια της, που πήγαινε να προσκυνήσει κατανυχτιάτικα και θεοφοβούμενα: Την δεκαοχτάχρονη κόρη Ζηνοβία, την μικρότερη Δαφνιώ και τις δύο παρακόρες της, που χρόνια την δούλευαν με πίστη, αγάπη και λατρεία. Ο γιός της ο Βασιλάκης ήταν ο αφέντης του ταξιδιού. Πήγαιναν και τα Τάματά τους στην Παναγία. Ένα ποδάρι για την υγεία του ποδαριού του κυρ Γιαννάκου, που κούτσαινε βαριά, κι ένα μάτι για τον ματόπονο του Βασιλάκη, που πονούσε μήνες. Τέτοια αμάξια εκατοστές στην γραμμή σιγόσερναν τα βουβάλια και τα βόδια διπλόζευτα αυλακώνοντας την σκονισμένη στράτα, που και αυτή σαν σαρανταποδαρούσα,

σύρονταν στον κάμπο γυριστά, καμπυλωτά. Τα λαλούμενα έπαιζαν και τα νταούλια του πανηγυριού χτυπούσαν. Από ψηλά κοιτάζοντας τον κάμπο χαιρόσουνα τούτη την μακρόσυρτη συνοδεία και την βοή και την χαρά και τον μόχτο του ιερού ταξιδιού.

Να και το γεμάτο αγιοσύνη χωριό, γιορταστικό, σκουραίνει στο πέσιμο του ήλιου. Ο κάμπος τζιτζιρίζει όλος, γιατί χιλιάδες τζιτζίρια χύνουν τον μονόχο τζιτζιρισμά τους στην κάψα του θέρου. Σκοτάδι πλακώνει τώρα με το φτάσιμο των προσκυνητών στην πλατεία του χωριού, όπου οι ίσκοι απλώνονται ξωτικοί. Μυρμήγκια θαρρείς και πλάκωσαν από την χώρα να φάνε το χωριό, που η Παναγιά το φύλαγε πάντα ευτυχισμένο. Άνοιξαν οι πόρτες των σπιτιών γρήγορα διάπλατες να δεχτούν τους πιστούς. Οι αυλές αλάλαξαν, οι κυράδες κατέβασαν του ταξιδιού τα σύνεργα, τα χράμια, τις σελτέδες, τα μαξιλάρια και κοφίνια με τα φαγητά και τα ποτά. Οι βρύσες στα πλατάνια κάτω τραγουδούν το αιώνιο γαργαριστό τραγούδι τους, χύνοντας τα παγωμένα τους νερά. Και οι κυράδες άνοιξαν τις καρδιές τους να φιλοξενήσουν τόσο λαό στα κατακάθαρα σπίτια τους, και στις ασβεστωμένες αυλές, γεμάτες άνθους κα γλάστρες, χιλιόκλινα δέντρα και περικοκλάδες.

Την ώρα τούτη η εκκλησιά πλημμυρισμένη. Η σκοτεινή από τη πολυκαιρία ασημοδουλεμένη όψη της Παναγίας «αγκαλοφορούσης» χαμογελά, έτσι τους φαίνεται όλους, στο πλήθος. Ιδρώνει και πάσχει μαζί με τους ανθρώπους. Και οι ψαλμουδιές του εσπερινού βγαίνουν από τα ανοιχτά παράθυρα της παμπάλαιας εκκλησίας. Ψάλλουν οι ψαλτάδες το δοξαστικό. Είναι το αρχαιότερο δοξαστικό μαζί ύμνος και θρήνος διθύραμβος. Τί κατάνυξη! Τί συγκίνηση! Τί θρήνος! Λαός, γριές, παιδιά, μεστωμένοι, πέφτουν δέοντα, κλαίνε, χτυπούν τα μέτωπά τους στο πλακόστρωτο. Είναι η υπέρτατη ώρα. Η Παναγιά ιδρώνει, δέεται, σκιάζει

το πρόσωπό της, παρακαλώντας τον γιό της, τέλος χαμογελά . Παρακαλώντας πέτυχε. Η μεσολάβησή της έπιασε. Τ' ανομήματα, τ' αμαρτήματα, τα σφάλματα, όλα θα συγχωρεθούν, γιατί η πίστη του λαού είναι μεγάλη. Οι τρελοί σίγασαν, οι άρρωστοι ορθοπόδησαν, οι τυφλοί ανάβλεψαν, οι παθιάρηδες είδαν έλεος. Τα θάματα διαλαλήθηκαν.

Όλη νύχτα ο λαός δεότανε και η Παναγιά στον γιό της και ο Χριστός έκανε τα θάματά του με την μάνα του, που μεσολαβούσε όλη νύχτα και δεότανε ακούραστη.

Τα κοκόρια λάλησαν, το γλυκό της αυγής ασημοφώς χύθηκε και σιγά σιγά ρόδισαν τα γύρω χαμόβουνα. Άυπνοι οι προσκυνητές συνεχίζουν το προσκύνημά τους. Τώρα η εκκλησία με τον όρθρο και την λειτουργία, είναι πλημμυρισμένη. Ασθενείς οδοιπόροι, πάσχοντες, αμαρτωλοί, στραβοί, κουτσοί, θλιμμένοι και θλιβεροί, αγιάτρευτοι και παλαβοί, όλοι προσεύχονται και μπρουμιτίζουν. Όσπου τα άγια βγαίνουν και με τα άγια στα χέρια υψωμένα οι παπάδες περνούν πάνω από τα κορμιά των άρρωστων και ασθενών που απλωμένοι προσμένουν την γιατρεία τους, το θάμα! Οι ψαλτάδες ψέλνουν, οι παπάδες εύχονται, ο λαός σιγοψέλνει και γονατίζει. Ιδρώτας πλημμυρίζει τα μέτωπα όλων. Ζέστη, άχνα, θέρμη, και η λειτουργία, μέσα στην κόπωση αυτή, προχωρεί. Προχωρεί ως το τέλος με την κατάνυξη και την πίστη του δεισιδαίμονα λαού, του πιστού προσκυνητή.

Το χωριό τώρα γιορτάζει χύνοντας ποτάμι το κρασί. Όλοι πίνουν μόσχο και μυρωμένο κρασί της Θράκης. Τρώνε πίνουν και χορεύουν. Στήνουν διονυσιακό χορό, που ανάβει το πιoto. Σαν Βάκχοι και Διόνυσοι και Σάτυροι πηδούν και χτυπούν ρυθμικά το ποδάρι και γίνονται ένθεοι και οιστρηλατημένοι. Την κατάνυξη της προσευχής διαδέχεται η κατάνυξη του χορού. Άχ, ιχ, εχ, καημοί και πόθοι και διαθέσεις διονυσιακές ανάβουν. Ούτε η βαριά ζέστη του μεσημεριού σταματούν το γλεντοκόπημα, που άναψε το πιoto και το πάθος. Οι πόρτες των σπιτιών ανοιχτές, τα βαρέλια χύνουν το νάμα αφί, τα τραπέζια γεμάτα από του Θεού τα καλά. Γλέντι και γιορτασμός. Έτσι ως τ' απομεσήμερο γιορτάζει ο λαός.

Τώρα το απόγευμα η σαρανταποδαρούσα των τετρακοσίων αμαξιών, ξεκίνησε πίσω με τους πανηγυριστές, τους αγιασμένους, τους θεραπευμένους, τους αναβλέψαντες τους λωλούς που ξαναβρήκαν μυαλό, τους κουτσούς πολύ στάθηκαν στα πόδια τους. Όλοι ευτυχισμένοι γυρίζουν. Και ο γυρισμός τους έχει το σχήμα της πομπής των Παναθηναίων, που μας ιστόρησε με την σμίλη ο Φειδίας. Μια πομπή γεμάτη βοή και γέλιο, χαρά και ικανοποίηση. Τους οιστρηλατεί ο Διόνυσος, μα τους σκέπει η Παναγία της Πέτρας, η Θαματοουργή, και τους προστατεύει η μάνα των πιστών και των αμαρτωλών, η μεσίτρια στις θλίψεις και τους κινδύνους, στις αρρώστιες και τους πόνους. Το πανηγύρι της Πέτρας τελείωσε, αρχίζουν τ' αλώνια στα γύρω χωριά και το πλούσιο και αστείρευτο Θρακιώτικο κάμπο.

Στο μοναστήρ τ' Αη Γιάνν»

Περιγραφή ενός Πετρινού σε ντόπια διάλεκτο με τον τρόπο που γιόρταζαν στην Πέτρα τη γιορτή του Αη Γιάννη στις 29 Αυγούστου:

«Είκοσι οχτώ Αυγούστου πέ τ' αργά πήγαινάμ' στο κουρί (δάσος) πόξω πέ το χωριό δυό ώρες. Εκεί ήντανα ένα μοναστήρ' τ' Αη Γιάνν' που γιόρταζε είκοσι εννιά Αγουστ'. Κείνη τη μέρα μαύρο σταφύλ', μαύρη ματζάνα, κργιά κι' αρτυμή(κρέας και αρτύσιμα) δεν έτρωγαμ' γιατί γιόρταζαμ' για το γκακονά (πυρετό). 'Αμα έφταναμ' το θράδ', χόρευγαμ', τραγουδούσαμ' κι έκαναμ' τζουμπούς (γλέντι)' πε τη γκάϊντα μαζί. Γνώριζ' ο ένας τον άλλονα και ήλεγαμ' μασάλια(αστεία) πολλά: -Μπρέ Μίλτο, παίξ' τη γκάϊντα να χορέψουμ' μπρε τζανέλλα! (Πετρινέ). -Πε που είσαι σύ; -Εγώ είμ' πε το γκασαμπά (από την πόλη).- Εγώ ειμ' πε τη Μπέτρα.-Βγάλ' το τσάκ (το σουγιά) να δγιώ.

Πηράζαμ' ο ένας τον άλλονα. Ύστερα έλα α πάμ' α πέσουμ' α κοιμηθούμ'. Πε τα πουρνού άμα διάβαζ' ο αγιασμός και πελούσ' η εκκλησία, έτρωγαμ' ψωμί και ύστερα μερικοί πε το χωριό έφκειανανα μουχαμπέτ'. Οι πλειότερ' νέβαινανα με ξυλένια σκάλα στη μπαλιά πέτρα πάν' που ήντανα αψηλή ως ογδόντα μέτρα. Κει πε παν το μέρος ήντανα αλανλίκ' (πλατεία) και γίνονταν αγιασμός. Τον αγιασμό έκαν' ο παπάς. Στις μέρες μας ο χοντρός Παπαγιάνν' σ έμπαινε μεσ' το πουγάδ' – ως δυό μέτρα βαθύ ήντανα το πουγάδ' - στέκντανα σε μια πέτρα και φώτιζε το γκόσμο πε το νερό τη πηγαδιού. Πλιέρων' (τελείωνε) ο αγιασμός και το αλαί (πλήθος) κατέβαινε πε τη μπαλιόπετρα κι' έφευγε στο χωριό. Γούλ' τη μέρα διασκέδαζαμ' στο χωριό. Το παρεκκλήσ' στη

Στο μοναστήρ' της Αγια Παρασκευής

« Είκοσιμπέντε τ' Αλωνιστή πήγαιναμ' πε βραδύς στο γκαναρά όξω πε το χωριό μισή ώρα, που ήταν' το μοναστήρ' της Αγια Παρασκευής. Γούλ' έβαναμ' τα γιορτινά τα ρούχα. Οι άντροι έβαναμ' φεσ' και σερβέτες (καπέλα),σαλταμάρκα πουτην ηλέγαμ' και ζεπκέν (πουκάμισο), γελέκ'με δαχτάνια (γυλέκο), ζνάρ' (ζωνάρι) ντιμί (βράκα),ποδοπάνια και τσερβούλια (τσαρούχια) ή κοντούρες (παπούτσια). Μερικοί έβανανα για λούσο μαύρες τρίχες γύρω πε τα ποδοπάνια στο μποτκό (γάμπα). Οι γυναίκες φορούσανα φασκιόλ' (φέσι με τσεμπέρ'), μνιά κόπτσα ασημένια με δέκα κρεμτσούλια πάν' στο τσεμπέρ', πνιχτούρ' (περιδέραιο) στο λαιμό ασημένιο μ' ασημένια κρεμτσούλια λούρα, σαλταμάρκα τσόχεν', αντερί είδος παλτού) με μακριά μανίκια και κουλάκια (γαϊτάνια γύρω στο μανίκι). Πέξω φορούσανα γούνα πε τσόχα, στα χέρια βραχιόλια ασημένια, ράχτ' (ζώνη) ασημένιο με κρεμτσούλια που χτυπούσανα όντε χόρευγανά, καλτούνια πε σαγιάκ' ή μαλλί, ντούσκα γεμενιά (παπούτσια ίσα, χωρίς τακούνια).

Το μοναστήρ' είχ' ένα αγιάσμα. Εκεί διάβαζανά οι παπάδες τον αγιασμό και κοιμούμαστανα.Πε τα πουρνού κόσμος πολύς πήγαινε πε τα' αμάξια.Ο σήμαντρος χτυπούσε και γούλο χτυπούσε. Έψερλανά οι παπάδες, διάβαζανά τον αγιασμό κι' έσφαζαμ' μνιά γελάδα και δυό τρία πρόβατα κουρμπάν'. 'Ηρντανα και Τούρκ' και Βουλγάρ', τους έδινανά κι' έτρωγανα και κείν' πε το γκουρμπάν'. Χόρευγ' ο κόσμος πε νταούλια και τις γκάϊντες και διασκέδαζε.

Θάματα γίντανα κει στ' αγιάσμα και το κουρί. Μνιά φορά που πήγαιναμ' πε βραδύς στον εσπερινό, τα' αγιάσμα δεν είχε ντιπ νερό. Το καθάρσαμ' πε τα φύλλα και τις σκόνες που είχε μέσα και λογάριαζάμ' να πάμ να φέρουμ' πε το ντολάπ' νερό. Πήγαμ' για νερό με δυό ντενεκέδες τη γκαζιού. 'Ως να πάμ' το νερό στ' αγιάσμα, πήγαμ' και ηύραμ' μέσα νερό, όσο είχαμ' εμείς στις ντενεκέδες. 'Εχυσαμ' όξω το νερό πε τις ντενεκέδες. Το θαμαξανά το πράμα και Χριστιανοί και Τούρκ' που ήτανα κεί. 'Αλλ' φορά ένας Τούρκος πααίν' στο κουρί και κόφτ' έν αμάξ ξύλα. 'Οντε πήγε στο σπίτ' ντου κούγ' πόξω να κλαίνα. 'Αφκε τα βουβάλια ζεμένα και πήγε να διγεί τα κλάματα τι έν. Είχε δυό παιδιά και τα ηύρε πεθαμένα. Η καντίνα ντου (η γυναίκα του) έκλαιγε. Βγαίν' όξω για να πελύσ' τα βουβάλια, γλέπ' και τα βουβάλια 'ψόφια και τα δυό. 'Υστερα οι Τούρκ' δε μπήγαινανά να κόψνα ούτε μνιά βέργα πε το κουρί της 'Αγια Παρασκευής και ήρκντανανα και πανηγύριζανά κι' αυτοί. 'Αμα έλα ξεφάμ' το κουρμπάν', το δέρμα πε τη γελάδα και τα πρόβατα έγκανάμε στο μεζάτ' (δημοπρασία). 'Οποιος περίσσευε έλα πομείννα τα δέρματα σ' αυτόνα. Κάποτε ένας που περίσσευε δε μπαραδέχκε να πληρώσ' τα δέρματα γιατί πισμάνεψε. Η δημογεροντία τον φώναξε και τον έστειλε στο δεσπότ'. Ο δεσπότ'σ έβγαλε χαρτί και λέγ': «Αυτός, ούτε παπάς στην αυλή ντ', ούτε στην εκκλησιά α πάγ'».Αναγκάσκε τα πλήρωσε διπλά και τον σχώρεσανά.».



Β. Χριστουγεννιάτικα Έθιμα

Το Χριστουγεννιάτικο τραπέζι

Εξαιρετικές είναι οι προετοιμασίες για τις Χριστουγεννιάτικες γιορτές και πολλοί οι τύποι που τηρούνται.

Την παραμονή των Χριστουγέννων ζυμώνεται η Χριστόπιτα από καθαρό σιταρένιο αλεύρι. Με δύο λωρίδες από ζυμάρι φτιάχνουν επάνω στη μια όψη της πίτας το σημείο του σταυρού.. Φτιάχνουν επίσης και μικρά μικρά μπαλάκια από προζύμι, που τα λένε «λουκούμια», τόσα όσα είναι τα μέλη της οικογένειας. Σε κάθε «λουκούμι» μέσα βάζουν ένα ξεχωριστό αντικείμενο, φασόλι, ρεβίθι, κουκί, νόμισμα και άλλα τέτοια, που καθένα αντιπροσωπεύει ένα κτήμα π.χ το αμπέλι, το χωράφι, το σπίτι, τα βόδια κλπ. Τα λουκούμια αυτά τα βάζουν επάνω στην Χριστόπιτα και την ψήνουν. Ο πατέρας ή ο μεγαλύτερος αρσενικός του σπιτιού πηγαίνει να ψωνίσει το κρασί, λάδι, ρακί, καρύδια, κάστανα, θυμιάμα, κερί και ότι άλλο νηστήσιμο χρειάζεται για το τραπέζι της παραμονής. Εννέα πρέπει να είναι τα νηστήσιμα φαγητά που θα παρατεθούν στο τραπέζι. Λέγεται ότι το έθιμο αυτό που το είχαν σε όλες τις περιοχές τις Θράκης σχετιζόταν με τους 9 μήνες της εγκυμοσύνης της Παναγίας.

Το γουρούνι σφαγμένο είναι κρεμασμένο στη γωνιά του σπιτιού με ένα σταυρό στην πλάτη κομμένο με το μαχαίρι. Έρχεται το βράδυ. Ώρα να στρωθεί το τραπέζι. Η νοικοκυρά παίρνει το υνί, βάζει μέσα κάρβουνα αναμμένα και θυμιάμα και το δίνει στον αρχηγό της οικογένειας να θυμιάσει. Θυμιάζει πρώτα το εικόνισμα που μπροστά του κρεμασμένη καίγεται η καντήλα, θυμιάζει το σοφρά και όλους τους ανθρώπους του σπιτιού

που στέκονται όρθιοι γύρω-γύρω ψέλνοντας όλοι μαζί τον ψαλμό της γέννησης του Χριστού. Ο αρχηγός της οικογένειας κρατώντας στο ένα χέρι το υνί με το θυμίαμα και στο άλλο το κερι, πηγαίνει στο στάβλο, όπου θυμιάζει τα ζώα (τα πράματα). Ξαναγυρίζει στο τραπέζι, θυμιάζει το σφαγμένο γουρούνι και αποθέτει το υνί κάτω από το εικονοστάσι. Το αναμμένο κερι το βάζει στο στόμιο του μπουκαλιού που περιέχει το κρασί. Παίρνει θέση στο τραπέζι ο αρχηγός και ύστερα όλοι οι άλλοι με τη σειρά ανάλογα με την ηλικία. Κάνουν το σταυρό τους., ασπάζεται ο νοικοκύρης του σπιτιού το σημείο του σταυρού που είναι πάνω στην Χριστόπιτα και τον μιμούνται και οι άλλοι. Έπειτα λέγει: - παιδιά, το δικόμ' το κισμέτ' (το τυχερό) έν αυτό και βάζει το χέρι του επάνω σε ένα από τα λουκούμια. Το ίδιο κάνουν και όλοι οι άλλοι. Με το μαχαίρι κατόπιν βγάζουν τα λουκούμια από την πίτα και ο καθένας ψάχνει να δει τι είναι το τυχερό του.

Αρχίζει το φαγητό. Κρασί πίνει πρώτος ο νοικοκύρης χαιρετώντας μ' αυτά τα λόγια : «Εσεϊαν' καλώς ήρτε κι' ο παππούς ο Κστός και τη χρον' γούλ' γεροί» Πίνουν και οι άλλοι και χαιρετούν με τα ίδια λόγια. Στο τζάκι καίει η φωτιά με ξύλα από όλα τα είδη που υπάρχουν στον τόπο δηλ. απιδιές, πετροκερασιές, κρانيές κλπ. Δαυλιά από όλα τα είδη τα ξύλα βγάζουν μισοκαμμένα από την φωτιά, τα σβήνουν και τα κρατούν για να τα βάλουν στη φωτιά την παραμονή της Πρωτοχρονιάς. Και τότε πάλι δεν τα' αφήνουν να καούν ολότελα. Μισοκαμμένα τα τραβούν από τη φωτιά, τα σβήνουν και τα ρίχνουν στις αποθήκες (τα σπαρτά), όπου μένουν μέχρις ότου αδειάσουν οι αποθήκες από τα σιτηρά.

Όταν τελειώσει το φαγητό της παραμονής των Χριστουγέννων μεταφέρουν το τραπέζι (το σοφρά) στο άλλο δωμάτιο «για να νάρτ' κι' ο Κστος να φάγ'».

Κάλαντα (Σούρβα)

Την παραμονή των Χριστουγέννων από βραδύς (πε βραδύς) τα μικρά παιδιά οκτώ έως δέκα πέντε χρονών περίπου παρέες-παρέες γυρίζουν τα σπίτια του χωριού κρατώντας στα χέρια φαναράκια και μεγάλες βέργες από κρانيά ή σουρβακιά (σουρβελέκες) για να ψάλουν τα Κάλαντα (σούρβα). Μπαίνοντας στην αυλή του κάθε σπιτιού λένε με δυνατή και συρτή φωνή:

*Σούρβα, γερό σταυρί, γερό κορμί, σαν ασήμ' σά κρانيά
και τη χρόν γούλ γεροί*

Η νοικοκυρά βγαίνει και δίνει στα παιδιά ένα δώρο όπως καρύδια, μήλα, σύκα και άλλα τέτοια. Ιδιαίτερα στα συγγενικά παιδιά δίνει μικρό νόμισμα. Αν η νοικοκυρά του σπιτιού δεν είναι καλόβουλη και δεν ανοίγει την πόρτα να δώσει τα δώρα, τα παιδιά θυμώνουν και τα λόγια αλλάζουν:

*Σούρβα, γερό σταυρί, γερό κορμί, σαν ασήμ', σα κρانيά
και τη χρόν σκατοκουμλιά*



Γ. Αγιοβασιλιάτικα - Πρωτοχρονιάτικα Έθιμα

Η Μηλίνα

Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς ζυμώνεται η μηλίνα. Μέσα στη μηλίνα βάζουν ένα τσάκνο που είναι σημάδι για τα βόδια, ένα φασόλι, κουκί ή ρεβίθι που είναι σημάδια άλλο για τα πρόβατα, άλλο για τα άλογα, άλλο για τα χωράφια, τα αμπέλια, τις κόττες, το σπίτι κ.λ.π. Εκτός από την πίτα αυτή, άλλη πίτα κάνουν για τον γελαδάρη του χωριού και τον κεχαγιά (κλητήρας). Βράζουν και σε μία κατσαρόλα σιτάρι. Στο τραπέζι της παραμονής της Πρωτοχρονιάς βρίσκεται κι' ένα τσουκάλι κρασί, τρία κεριά και θυμίαμα. Πριν αρχίσει το φαγητό, ο νοικοκύρης του σπιτιού βάζει θυμίαμα μέσα στο υνί με τα κάρβουνα και θυμιάζει πρώτα το εικονοστάσι μετά το τραπέζι και στη συνέχεια τις αποθήκες και το αχούρι με τα ζώα λέγοντας:

*Γερό σταυρί, γερό κορμί, σαν ασήμ', σα κρانيά
και τη χρόν' γουλ' γεροί*

Το βρασμένο σιτάρι μέσα σ' ένα πιάτο (πνακ) είναι χωριστά πάνω στο τραπέζι. Πρώτος ο πατέρας απλώνει το χέρι και παίρνει κόλλυβα από το πιάτο και λέγει και στους άλλους «Πάρτε γούλ' πε τ' αυτό το πνάκ'»

Παίρνουν όλοι στα χέρια τους σιτάρι, το πετούν ψηλά προς την πόρτα του σπιτιού και λένε « όσα κ' κιά ρίχνω, τος' αμάξια στάρ' να μου δώσ' ο καινούργιος χρόνος. Ο καινούργιος χρόνος βοηθεία»

Η νοικοκυρά του σπιτιού παίρνει μια φούχτα σιτάρι, πηγαίνει στη σιταποθήκη, το πετάει και λέγει: «όσα κ' κιά στάρ' έχ' η φούχτα, τόσα κιλά στο σαρπί». Και άλλες τέτοιες ευχές λένε πετώντας ψηλά το σιτάρι «όσα κ' κιά στη φούχτα, τόσες αγελάδες, τόσα πρόβατα» κ.ο.κ. Κάνουν μετά το σταυρό τους και ο πατέρας ή ο μεγαλύτερος του σπιτιού κόβει την μηλίνα μέσα στο ταψί. Ο καθένας κοιτάζει το μερίδιό του και βρίσκει το σημάδι. Το δείχνει στη νοικοκυρά του σπιτιού που ζύμωσε την πίτα και την ρωτάει τι σημαίνει το σημάδι που βρήκε. Αυτή δίνει ανάλογες απαντήσεις: «σύ έχ'ς τυχερό πε τα πρόβατα, σύ πε το σπít', σύ πε το χωράφ'» κλπ.

Οι Τζαμαλοί

Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς κατά τα μεσάνυχτα περίπου γίνονται μεταμφιέσεις (τζαμαλοί). Φορούν γούνες ανάποδα, προβιές, βάζουν προσωπίδες (σουράτια) ή χρίζονται με μουτζούρες και κρεμούν κουδούνια στο ζωνάρι. Τρεις νέοι συνήθως από κάθε παρέα ντύνονται με γυναικεία ρούχα και φορούν μαντήλι άσπρο στο κεφάλι. Παίζει η γκάιντα και γυρίζουν από σπίτι σε σπίτι. Στις παρέες αυτές απαγορεύεται να συμμετέχουν γυναίκες. Ένας από την παρέα έχει κρεμασμένα πολλά κουδούνια και τον λένε αράπη. Αυτός κρατά στα χέρια του ένα ραβδί και το τρίβει στην πόρτα κάθε σπιτιού για να ξυπνήσει ο νοικοκύρης. Όταν ανοίξει η πόρτα, οι μεταμφιεσμένοι χορεύουν στην αυλή ενώ παίζει η γκάιντα. Ο νοικοκύρης δίνει στον αράπη ένα μπαξίσι και ύστερα στους νέους που φορούν γυναικεία ρούχα. Στην παρέα των μεταμφιεσμένων ένας κάνει τον γιατρό και για θερμόμετρο βαστάει στο χέρι του ένα κρεμμύδι. Αν κάποιος κάνει πως αρρωσταίνει, επεμβαίνει ο γιατρός και για τον κόπο του τον πληρώνουν με ένα νόμισμα (μεταλλικό). Ένας άλλος από την παρέα κάνει τον παππού, που φυλάει τα κορίτσια να μη τα κλέψουν. Στη μέση του έχει δεμένο ένα νεροκολόκυθο γεμάτο στάχτη. Αν κανείς πλησιάσει δήθεν να κλέψει τα κορίτσια, βάζει στα χέρια του στάχτη και την πετάει στα μούτρα του κακόβουλου. Την ίδια ώρα που γυρίζουν οι τζαμαλοί μέσα στο χωριό, γυρίζουν και τα μικρά παιδιά με τις μεγάλες βέργες τους (σουρβελέκες), χτυπούν (σουρβελεκούνα) και φωνάζουν «σούρβα-σούρβα τέσσερα-τέσσερα'» αν είναι τέσσερα, «σούρβα-σούρβα πέντε-πέντε» αν είναι πέντε κ.ο.κ για να ακούσει ο νοικοκύρης να σηκωθεί και να τους δώσει το μπαξίσι. Τα γυρίσματα αυτά μέσα στο χωριό διαρκούσαν μέχρι τις πρωινές ώρες. Με όσα δώρα μάζευαν οι τζαμαλοί έκαναν γλέντι την άλλη μέρα (τρώνα τα τζαμαλίδια) και συνέχιζαν και δύο και τρεις μέρες αν τα μπαξίσια τους επαρκούσαν.

Οι Τσαλτζάγκαροι (Καλικάντζαροι)

Ο πανελλήνιος θρύλος για τους καλικάντζαρους υπάρχει και στους Πετρινούς και Σκοπελινούς με τον ιδιαίτερο χρωματισμό και τη βαθύτερη πίστη που τους διακρίνει στις τέτοιες προλήψεις και δεισιδαιμονίες.

Τα δωδεκάμερα των Χριστουγέννων πιστεύουν πως μερικοί άνθρωποι, και προ παντός Τούρκοι στην παλιά τους πατρίδα, μεταμορφώνονταν σε τσαλτζάγκαρους- καλικάντζαρους όπως τους λένε σε άλλα μέρη της Ελλάδας- τέρατα φανταστικά και τρομερά. Τις Χριστουγεννιάτικες νύχτες από φόβο από τους τσαλτζάγκαρους δεν βγαίνουν έξω, οι γυναίκες δεν ράβουν, δεν γνέθουν, δεν κεντούν, δεν κάνουν νυχτέρια. Αν κανείς βρεθεί τη νύχτα στο δρόμο, διατρέχει κίνδυνο να καβαλικευθεί από τσαλτζάγκαρο, που τον φαντάζονται σαν ένα άγριο πράγμα, τρομερό και απειλητικό. Καβαλάει επάνω στους ώμους του διαβάτη και τον αναγκάζει να τον οδηγήσει στο σπίτι του. Έτσι καβάλα στους ώμους του μένει ως τις πρωινές ώρες μέχρι να λαλήσει ο πετεινός. Όταν λαλήσει ο πετεινός, δίνουν στον τσαλτζάγκαρο ένα δρυμόνι ανάποδα. Αυτός αρχίζει να μετράει τις τρύπες του δρυμονιού ένα - δύο - ένα - δύο. Στο μέτρημα χάνει τον λογαριασμό και μεταμορφώνεται σε άνθρωπο από τέρας που ήταν. Αλλα τέτοια παράξενα αφηγούνται και πιστεύουν. Διηγούνται οι Πετρινοί και Σκοπελινοί περιστατικά συμπατριωτών τους που τους καβαλίκεψε ο τσαλτζάγκαρος. Το πιστεύουν και το υποστηρίζουν.

Τα Βρεξούδια & Μπάμπω γκιονού

Περίεργη, όσο και ευχάριστη και θαυματική είναι οι τελευταίες Χριστουγεννιάτικες γιορτές.

- Στις 6 Ιανουαρίου, γιορτή των Θεοφανίων, στρώνουν ένα αμάξι με ένα χράμι, βάζουν και δύο μαξιλάρια. Το τραβούν δύο - τρεις άντρες με τα χέρια και το φέρνουν μπροστά στην εκκλησία την ώρα που τελειώνει ο εσπερινός. Επάνω στο αμάξι βάζουν να καθίσει ο παπάς, ο μουχτάρης του χωριού, ο δάσκαλος και μερικοί από τους τσορμπατζήδες (πλούσιους). Έτσι τραβούν πάλι με τα χέρια το αμάξι και το πηγαίνουν στο ρέμα κοντά στο χωριό. Εκεί λένε στον παπά «Παπά, βγάλ' το καλημαύκι σου» Βγάζει ο παπάς το καλυμμαύκι και τον

βρέχουν με νερό στο κεφάλι. Ο παπάς τότε τους δίνει ένα δώρο (μπαξίσι'). Βγάζουν ύστερα το καπέλο από το κεφάλι του καθενός από τους άλλους, τους βρέχουν με νερό, κι' αυτοί δίνουν μπαξίσια. Μετά το βρέξιμο τραβούν το αμάξι με τα χέρια, το φέρνουν μπροστά στο καφενείο του χωριού κι' εκεί οι προεστοί διατάζουν και «κερνούνα τα παιδιά»

- Το πρωί (πε τα πουρνού) της άλλης μέρας, γιορτής του Αη Γιάννη, παρέες παρέες οι χωρικοί γυρίζουν στο χωριό κρατώντας στα χέρια τους διάφορα δοχεία με νερό. Παίρνουν νερό από τα δοχεία με κλωνιά από δέντρα και βρέχουν ο ένας τον άλλον. Πολλές φορές γυρίζουν όλο το δοχείο με το νερό σ' εκείνον που θέλουν να βρέξουν ή τον σπρώχνουν και πέφτει μέσα σε λίμνη (υπήρχαν πολλές τέτοιες στους δρόμους και τις πλατείες των χωριών) για να βραχεί ολόκληρος. Το κατάβρεγμα αρχίζει από τους νιόπαντρους και τους ξένους. Μαρτυρική θα είναι η θέση του ξένου που θα απορήσει από το παράξενο έθιμο των Πετρινών & Σκοπελινών και θα θελήσει να το επικρίνει. Για να σταματήσει το βρέξιμο είναι υποχρεωμένος ο καθένας να τάξει πόσο κρασί κερνάει την παρέα. Συχνά είναι τα παραβγάλματα για το ποσό του κρασιού που κερνάει ο καθένας. Εκείνος που τάξει το λιγότερο θα βραχεί από την παρέα. Φυσικά σε όλα αυτά τα βρεξίματα δεν υπάρχει καμιά παρεξήγηση. Εκείνος που θα θελήσει να παρεξηγηθεί και να θυμώσει θα βγεί πολύ ζημιωμένος. Λένε ότι «γίνεται έτσο' τ' αντέτ για το καλό τη χρόνου». Αυτό θυμίζει το βάφτισμα του Χριστού. Τα βρεξούδια είναι γιορτή στενά συνδεδεμένη με την θρησκευτική τελετή του καθαγιασμού των υδάτων. Τα βρεξούδια γίνονται και την επόμενη μέρα του Αη Γιάννη στο Μπάμπω γκιονού. Από τα τάματα που κάνουν ότι θα κεράσουν, για να μη βραχούν, μαζεύεται σημαντική ποσότητα κρασιού, που δεν μπορούν να το πιούνε όλο εκείνη την ημέρα. Ορίζουν μία άλλη μέρα και ένα φιλικό σπίτι, για να πιούνε το υπόλοιπο κρασί. Εκεί μαζεύονται μόνο παντρεμένοι με τις γυναίκες τους μαζί. Οι άγαμοι δεν μπορούν να συμμετέχουν σ' αυτό το γλέντι. Σφάζουν κοτόπουλα, ζυμώνουν μηλίνες και στρώνουν καλά το γλέντι τους. 'Αν τελειώσουν αυτά που είχαν κανονίσει για το γλέντι τους, γυρίζουν στα σπίτια του καθενός από την παρέα και φιλεύονται. Εκεί αν βρουν κανένα κοτόπουλο το μαδούν, το ψήνουν και το τρώνε.

- Η επόμενη μέρα του Αη Γιάννη ήταν αφιερωμένη στη γυναίκα. Ήταν η μέρα της γυναίκας, ήταν η «μπάμπω γκιονού» η μέρα της γριάς ή χειραφέτησης της γυναίκας. Μέρα που θα μπορούσε να διασκεδάσει με τις φίλες της όπως ήθελε. Οι γιαγιές (οι μπάμπες) εκείνη τη μέρα είχαν το γενικό πρόσταγμα.

Η σκλάβα της κουζίνας και του νοικοκυριού με τα μικρά, επί 364 ημέρες το χρόνο, απεργεί για μια μέρα. Δοκιμάζει μία μέρα να είναι ελεύθερη από τις ασχολίες της. Και ο σύζυγος εκείνη την ημέρα θα αποχωριστεί από την παρέα των φίλων του και το καφενείο και θα υποστεί τις αγγαρείες του σπιτιού, θα περιποιηθεί τα παιδιά θα ετοιμάσει το φαγητό. Γνωρίζει καλά το έθιμο και γι' αυτό αντιρρήσεις δεν επιτρέπονται. Η κυρά είναι κατοχυρωμένη από τον θεσμό των γυναικών και δεν αστειεύονται την ημέρα αυτή της χειραφέτησής των. Από νωρίς την μέρα εκείνη, ομάδες με ένα μπακιράκι καθαρό νερό και δέσμη βασιλικού γυρίζουν τα σπίτια του χωριού, ψάλλοντας το τροπάριο του Ιορδάνη, ραντίζουν με ευχές όσους συναντήσουν και μαζεύουν αγαθά για το βραδινό τους γλέντι που με επιστασία της γιαγιάς (μπάμπως) προετοιμάζουν τα φαγητά. Το βράδυ αυτό θα διασκεδάσει και η γριά και η χήρα και όλες οι παντρεμένες γυναίκες γιατί πρέπει να τονίσουμε ότι είναι γλέντι όπου βρίσκονται μόνο οι παντρεμένες γυναίκες και ειδικά αυτές που έχουν τεκνοποιήσει. Σημειωτέον ότι ο άνδρας που θα πλησιάσει έστω και μόνο για να δει τι κάνουν οι γυναίκες θα το μετανιώσει πικρά γιατί είτε θα τον καταβρέξουν είτε θα προσπαθήσουν να πάρουν τα ρούχα του. Το έθιμο αυτό της Μπάμπως (μπάμπω γκιονού) αναβιώνετε με μεγάλη επιτυχία και σήμερα στα χωριά Νέα πέτρα, και Μονοκκλησιά, Σερρών όπου είναι κατά το πλείστον Πετρινοί καθώς και σε άλλα χωριά όπου Πετρινές που παντρεύτηκαν και πήγαν στο μέρος του άνδρα τους συνεχίζουν να αναβιώνουν αυτό το έθιμο



Αναβίωση εθιμου Μπάμπω γκιονού στην Ν. Πέτρα Σερρών

Έτσι ευχάριστα τελειώνουν οι Χριστουγεννιάτικες γιορτές των Πετρινών και Σκοπελινών για να επαναληφθούν κατά παρόμοιο τρόπο και τις ημέρες της Αποκριάς και του Πάσχα.



Δ. Έθιμα της Τυρινής

ΑΠΟΚΡΙΕΣ

Οι Αποκριές γιορτάζονταν με ξεχωριστή χαρά σ' όλη τη Θράκη. Ο Διόνυσος, ο Θεός της χαράς του κρασιού και γλεντιού άφησε στους Θρακιώτες πλούσια κληρονομιά για τις μέρες αυτές, τα καρναβάλια (μουτσούνες), το χορό, τις οινοποσίες και το τραγούδι.

Οι Πετρινοί και Σκοπελινοί δεν αποτελούσαν εξαίρεση γιατί τη στιγμή που οι διασκεδάσεις ήταν περιορισμένες, οι Αποκριές ήταν αφορμή για διασκέδαση πριν αρχίσει η Σαρακοστή.

Την Αποκριά της Κρεοφάγου έτρωγαν κρέας όλη την εβδομάδα ενώ της Τυρινής έτρωγαν μόνο ζυμαρικά, τυρί, αυγά και γάλα.

Το Σαββατοκύριακο της Τυρινής ντύνονταν πολλοί καρναβάλια, ιδίως τα παιδιά και επισκεπτόταν τα συγγενικά και φιλικά σπίτια του χωριού χωρίς να μιλούν ή να γελούν για να μη φανερωθούν, ενώ οι συγγενείς και οι φίλοι προσπαθούσαν να μαντέψουν ποιοι είναι.

Το βράδυ της Κυριακής μαζεύονταν παρέες σε συγγενικά ή φιλικά σπίτια για να γιορτάσουν την τελευταία Αποκριά. Ετρωγαν μαζί, έπιναν, τραγουδούσαν, χόρευαν, έλεγαν αστεία (μασάλια) και γενικά διασκεδάζαν μέχρι το πρωί.

Αφού έτρωγαν όλοι μαζί, μάζευαν τα σκουπίδια σε μία σκούπα, έδεναν τα μάτια κάποιου και τα πήγαινε έξω και τα έκαιγε για να φύγουν οι ψύλλοι. Όταν άνοιγε τα μάτια του, αν έβλεπε αγόρι θα γεννούσε η αγελάδα αρσενικό μοσχάρι και αντίθετα αν έβλεπε κορίτσι θα γεννούσε θηλυκό.

Για τα παιδιά συνήθιζαν να κάνουν τη «χάσκα». Χάσκα ήταν ένα στρογγυλό κομμάτι σουσαμένιος χαλβάς. Τρυπούσαν τον χαλβά στο κέντρο, περνούσαν ένα σπάγκο και τον κρεμούσαν είτε στο ταβάνι ψηλά, είτε από την άκρη μιας βέργας. Γύριζαν τη βέργα με το χαλβά πάνω στα κεφάλια των παιδιών, που είχαν τα χέρια τους δεμένα πίσω και προσπαθούσαν να πιάσουν τον χαλβά με το στόμα. Γινόταν ένας μεγάλος ανταγωνισμός γιατί τα παιδιά πηδούσαν, ξεφώνιζαν και γελούσαν την ώρα που προσπαθούσαν να πιάσουν το χαλβά. Όποιο παιδί έπιανε το χαλβά χωρίς ζαβολιές ήταν δικός του και τον έτρωγε. Ο χαλβάς αυτός ονομάστηκε «χάσκα» γιατί τα παιδιά με ανοιχτό στόμα «χάσκοντας» προσπαθούσαν να τον φθάσουν. Στο τέλος προσπαθούσαν να κάψουν το σπάγκο. Αν καιγόταν ολόκληρος ήταν καλό σημάδι. Αντίθετα αν δεν καιγόταν όλος δεν το είχαν για καλό.

Τέλος, τη τελευταία βραδιά της Αποκριάς (Κυριακή), συνήθιζαν οι νεώτεροι να πηγαίνουν και να ζητούν συγχώρεση από τους μεγαλύτερους ενώ οι κουμπάροι πήγαιναν στο νουνό για να κάνουν «τα σχωρεμένα» και του πήγαιναν κρασί και ότι άλλο ήθελαν να προσφέρουν.



Ε. Πασχαλινά Έθιμα

Τα κουλήκια

Με ξεχωριστή εθιμοτυπία παρουσιάζονται στους Πετρινούς και Σκοπελινούς τα έθιμα της Πασχαλιάς. Αναφέρονται τα πιο αξιοσημείωτα που αρχίζουν από την μεγάλη Πέμπτη.

- Το πρωί της μεγάλης Πέμπτης οι νοικοκυρές μαζεύουν τα σκουπίδια (φροκαλίζνα) από το σπίτι και τα καίνε μπροστά στην πόρτα (καίγνα τις ψύλλοι). Στο πάνω μέρος της πόρτας κρεμούν κι' ένα κόκκινο πανί περίπου ένα μέτρο και το αφήνουν έτσι κρεμασμένο ως το βράδυ. Το κόκκινο πανί λένε ότι συμβολίζει την παρθενιά της Παναγίας. Βάφουν και τα κόκκινα αυγά εκ των οποίων τρία τα βάζουν στο εικονοστάσι του σπιτιού για να μείνουν εκεί μέχρι την μεγάλη Πέμπτη της επόμενης χρονιάς. Όπως πιστεύουν τα αυγά αυτά δεν χαλούν. Την επόμενη μεγάλη Πέμπτη τα χώνουν σε μια γωνιά του αμπελιού για να μη το βρεί το χαλάζι.. Την ημέρα αυτή την λένε «Κόκκινη Πέμπτη». Είναι αργία και απαγορεύεται κάθε εργασία. Η επόμενη μέρα «η Μεγάλη Παρασκευή» είναι επίσης αργία.

- Το μεγάλο Σάββατο το πρωί οι γυναίκες ζυμώνουν τα λαμπρόψωμα (τσουρέκια, κουλήκια, κούκλες = μικρές πίτες). Στη μέση του τσουρεκιού βάζουν και από ένα κόκκινο αυγό. Μετά την Ανάσταση πηγαίνουν στα μνήματα (τα λημόργια). Ο καθένας αφήνει επάνω στον τάφο του πεθαμένου του μερικές πίτες (κουλήκια)

και κόκκινα αυγά για να φάει και ο νεκρός. Κολλάει στο σταυρό του τάφου ένα κερι, κάνει το σημείο του σταυρού και φεύγει. Έπειτα από λίγη ώρα πηγαίνουν τα μικρά παιδιά του σχολείου, μαζεύουν τα αυγά και τα κουλήκια και τα τρώνε ή τα χαρίζουν σε περαστικούς ή ζητιάνους.

Η Κουμπαριά

Με την Πασχαλιάτικη γιορτή στενή σχέση έχει η κουμπαριά. Πολύ αυστηρά τηρούνται τα έθιμα της κουμπαριάς. Εκείνος που στεφανώνει έναν άλλο ονομάζεται νουνός και εκείνος που στεφανώνεται κουμπάρος. Ο νουνός βαφτίζει και όλα τα παιδιά του κουμπάρου, που τα στεφανώνει κιόλας αργότερα αν ζει ή τα στεφανώνουν τα παιδιά του κι έτσι συνεχίζεται επί γενεές η σχέση αυτή. Ο κουμπάρος σέβεται το νουνό και αποφεύγει να τον δυσαρεστεί γιατί φοβάται τις κατάρες του. Μόνο σε περίπτωση πολύ σοβαρής φιλονικίας μπορεί να χαλάσει η κουμπαριά. Αυτό όμως γίνεται πολύ σπάνια. Ανήμερα της Πασχαλιάς όταν σχολάσει η εκκλησία έχει υποχρέωση ο κάθε κουμπάρος να επισκεφθεί το νουνό. Παίρνει στο σακούλι του μια πίτα (τσουρέκ'), είκοσι με εικοσιπέντε αυγά, ένα μπουκάλι κρασί και πηγαίνει στο νουνού το σπίτι. Εκεί μαζεύονται και οι άλλοι κουμπάροι του νουνού, αν υπάρχουν φυσικά, και όλοι μαζί φιλοξενοούνται στο πλούσιο τραπέζι του νουνού. Στην επίσκεψη και τη φιλοξενία αυτή δεν συμμετέχουν οι γυναίκες των κουμπάρων, που εκείνη τη μέρα μένουν στο σπίτι και τρώνε χωρίς το σύζυγο. Μετά τη φιλοξενία στο νουνού το σπίτι, η νουνά βάζει στο σακούλι του καθενός κουμπάρου ένα τσουρέκι μικρότερο από εκείνο που έφερε και ο νουνός βάζει μισό μπουκάλι κρασί. Ο κουμπάρος φιλάει το χέρι του νουνού και της νουνάς, παίρνει τα δώρα του και φεύγει. Επειδή συμβαίνει πολλές φορές ένας κουμπάρος να είναι και νουνός και να είναι υποχρεωμένος να δεχθεί τις επισκέψεις των κουμπάρων του, το έθιμο αυτό διαρκούσε τρεις μέρες, Κυριακή, Δευτέρα και Τρίτη, για να δίνεται έτσι η ευκαιρία στον καθένα να κάνει τις επισκέψεις του ως κουμπάρος αλλά και να δεχθεί τις επισκέψεις ως νουνός. Ο κουμπάρος είναι υποχρεωμένος να κάνει επισκέψεις στο νουνό μέχρις ότου αρραβωνιάσει το παιδί του, οπότε συνεχίζει εκείνο, γιατί και εκείνο θα έχει τον ίδιο νουνό. Αν ο κουμπάρος δεν έχει αρσενικό παιδί, αλλά μόνο κορίτσι, θα κάνει τις επισκέψεις στο νουνό μέχρι να σταματήσει η γυναίκα του να κάνει παιδιά. 'Αν ένας κουμπάρος θέλει να σταματήσει να κάνει επισκέψεις, πρέπει να ζητήσει την άδεια από το νουνό γιατί η διακοπή χωρίς την άδειά του θεωρείται παραβίαση ιερού καθήκοντος.



Τ. Έθιμα του Γάμου

Προξενιό - Αρραβώνας - Γάμος

Ο γάμος στους Πετρινούς και Σκοπελινούς γίνεται τις πιο πολλές φορές με προξενιά. Ο υποψήφιος γαμπρός ή οι γονείς στέλνουν στο σπίτι της νέας που διαλέγουν για νύφη ένα «προξενήτ'» δίνοντάς του και ένα δώρο (το μπαξίσ'). Ο προξενητής πηγαίνοντας στο σπίτι της νύφης λέει στον πατέρα ή την μητέρα «Μ' έστειλε ο..... να τη δώσ τη θηγατέρα σ' νυφ'». Συζητούν τους όρους του γάμου και αν είναι σύμφωνοι οι άνθρωποι της νύφης, ο προξενητής προσφέρει στη νύφη μια λίρα ή άλλο μεταλλικό νόμισμα που φέρει μαζί του από το σπίτι του γαμπρού και για αντάλλαγμα παίρνει από αυτήν ένα μαντίλι (μεσάλ'). Ορίζεται κατόπιν η ημέρα που θα γίνουν οι αρραβώνες (το σύν'βασμα) και ο προξενητής φεύγει για να αναγγείλει τη χαρμόσυνη είδηση στο σπίτι του γαμπρού.

Την ορισμένη ημέρα των αρραβώνων ο γαμπρός καλεί τους πιο στενούς συγγενείς, παίρνουν τα δώρα στο πανέρι και πηγαίνουν στο σπίτι της νύφης. Εκεί αρχίζει το παζάρεμα (παζαρλίκ') για το ποσό που πρέπει να δώσει ο γαμπρός για να πάρει τη νύφη. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο γαμπρός πληρώνει για να παντρευτεί και ανάλογα με το ποσό που διαθέτει βρίσκει και νύφη. Το ποσό που καταβάλλει λέγεται αρραβώνας. Αφού τακτοποιηθεί το ζήτημα της αρραβώνας, ακολουθεί το ποτό και το γλέντι. Πίνουν πρώτα το ρακί, στρώνουν ύστερα το τραπέζι και γλεντούν ως τις πρωινές ώρες. Από την ημέρα εκείνη οι δύο νέοι είναι «συν'βασμένοι». Αποχωρώντας οι άνθρωποι του γαμπρού από το σπίτι της νύφης, παίρνουν για δώρα μαντήλια (τσειζια) και πηγαίνουν στο γαμπρού το σπίτι. Εκεί γύρω γύρω στον τοίχο του σπιτιού δένουν ένα σκοινί και κρεμούν επάνω τα τσειζια. Τρεις μέρες μένουν έτσι κρεμασμένα και τα κορίτσια και τα παλικάρια του χωριού πηγαίνουν, βλέπουν και κερνιούνται (φιλεύονται). Τη νύφη επισκέπτονται επίσης οι νέοι και οι νέες του

χωριού, βλέπουν και μαθαίνουν πόσα φλουριά είναι η αρραβώνα του γαμπρού. Εκεί τους κερνούν από το μπαξίσι του γαμπρού και τους δίνουν μαστίχα να μασήσουν για να κολλήσουν και εκείνοι.

Έπειτα από αρκετό διάστημα μετά τους αρραβώνες ο γαμπρός κάνει ένα ρούχο και ένα κοντογούνι, της νύφης δώρα, που ονομάζουν «φιλία». Οι συγγενείς του γαμπρού και της νύφης μαζεύονται στο σπίτι της νύφης με την ευκαιρία που θα γίνουν αυτά τα δώρα και εκεί γίνεται τραπέζι που ονομάζεται επίσης «φιλία». Η φιλία γίνεται Σαββατόβραδο. Την άλλη μέρα, Κυριακή, ο γαμπρός πληρώνει τον γκάιντατζη του χωριού για να παίξει την γκάιντα του. Μαζεύονται όλοι οι χωριανοί στην πλατεία κι' εκεί χορεύουν. Η νύφη φοράει το ρούχο και το κοντογιούνι, που της έκανε δώρο ο γαμπρός. Φιλάει τα χέρια των γνωστών της και παίρνει διάφορα δώρα. Ορίζεται και η ημέρα του γάμου (το ντουγούν). Την Παρασκευή πριν από την Κυριακή του γάμου, το απόγευμα στα σπίτια του γαμπρού και της νύφης ζυμώνουν το προζύμι για τα ψωμιά του γάμου. Το προζύμι ανακατεύουν ένα κορίτσι και ένα αγόρι που έχουν μάνα και πατέρα. Το κορίτσι κρατάει στα χέρια του ένα μεγάλο μαχαίρι, παίρνει μ' αυτό προζύμι και αλείφει τις τέσσερις γωνίες του σπιτιού λέγοντας «να ζεί ο γαμπρός και η νύφ'».

Το Σάββατο το πρωί στο σπίτι της νύφης τρία κορίτσια γνέθουν σε μια ρόκα από μια κλωστή μάλλινη το καθένα, παίρνουν μετά τη ρόκα και με τη συνοδεία συγγενικού παιδιού την πηγαίνουν στο σπίτι του γαμπρού. Γνέθει και ο γαμπρός τρεις κλωστές και παίρνουν ύστερα τα κορίτσια τη ρόκα και με τη συνοδεία της γκάιντας την φέρνουν πάλι στο σπίτι της νύφης. Η ρόκα είναι το σύμβολο της νοικοκυροσύνης και της ευτυχίας του σπιτιού. Το Σάββατο το βράδυ το συγγενολόι του γαμπρού με την γκάιντα πηγαίνουν στο σπίτι της νύφης, κερνιούνται, γλεντούν, ξαναγουρίζουν στο σπίτι του γαμπρού, κερνιούνται και εκεί, επισκέπτονται μετά και το νουνό, που πολλές φορές τους κρατάει στο σπίτι του όλη τη νύχτα του Σαββάτου.



Την Κυριακή το πρωί οι δύο παράγαμπροι, με το μπράτιμο (στενό φίλο) του γαμπρού και άλλους συγγενείς, με την αγαπητή τους γκάιντα πηγαίνουν στο σπίτι της νύφης και παίρνουν τα εσώρουχα που κάνει δώρο η νύφη στο γαμπρό. Φέρνουν τα ρούχα στο σπίτι του γαμπρού, παίζει η γκάιντα και αλλάζει ο γαμπρός. Ξυρίζουν μετά το γαμπρό ενώ η γκάιντα εξακολουθεί να παίζει το τραγούδι το συνηθισμένο στην περίπτωση αυτή:

*-Μπαρμπέρη μ' τα ξουράφια σ' να ντα μαλαματώσ'ς
Γιατ' είναι νέος ο γαμπρός, να μη ντονε ματώσ'ς.....*

Τις απογευματινές ώρες ξεκινάει το συγγενολόϊ και οι φίλοι του γαμπρού, και πηγαίνουν να πάρουν τη νύφη. Στην αυλή του σπιτιού είναι πάγκοι, όπου κάθονται όλοι. Ο γαμπρός παίρνει την άδεια από το νουνό, τον πατέρα και τον πεθερό και μαζί με τον παράγαμπρο και τον μπράτιμο πηγαίνουν μέσα στο σπίτι και κερνιούνται. Εξω στην αυλή χορεύουν τα παλικάρια και οι άλλοι τους καμαρώνουν. Η νύφη ετοιμάζεται για την εκκλησία και τα προικιά της φορτώνονται στο αμάξι για να μεταφερθούν στο σπίτι του γαμπρού. Η γκάιντα παίζει, οι νέοι και οι νέες τραγουδούν:

*-Τι σε φταίω συμπεθέρα μ' και με πήρες τη μπερδίκια
και με πήρες τη μπερδίκια μ' τη σπιτοκοικοκυρά μ' ;*

-Άσπρα δώκα και την μπήρα, φλουριά και γόρασά τνα

ο πλήθος ξεκινάει για την εκκλησία. Μετά τη στέψη πηγαίνουν στο σπίτι του γαμπρού., τους κερνούν και μοιράζουν τα δώρα της νύφης στους στενούς συγγενείς, μαντίλια, σάλια, πουκάμισα κ.ά. Για λογαριασμό της νύφης τα δώρα τα βγάζει ο μπράτιμος από το σεντούκι. Για το καθένα η νύφη ονοματίζει: -Αυτό έν για ντο μπεθερό μ', αυτό ένι για τη μπεθερά μ', αυτό για την γκιάρά μ' (ανδραδέλφη) κ.ο.κ Ο καθένας που παίρνει δώρο κάνει και το χάρισμά του. Λέει π.χ ο πεθερός: Χαρίζω το χωράφ'... δέκα στρέμματα, τα' αμπέλ' Χίλια διακόσια κούτσουρα, ένα δαμάλ' θηλυκό στο γαμπρό, στη νύφ' γκιομλεκλίκ' κλπ και η πεθερά:

-Χαρίζω ένα μόσκο, μιά κλώκα με τα πουλιά κλπ



Το βράδυ ο νουνός με τη γυναίκα του φεύγουν για το σπίτι τους. Όταν είναι η ώρα να στρωθεί το τραπέζι, πηγαίνει ο μπράτιμος και τους ξαναφέρνει. Η νουνά στρώνει το κρεβάτι των νεόνυμφων και ψάχνει τη νύφη στα μαλλιά, στις τσέπες και παντού μη τυχόν και κρατάει μαζί της αίμα για να παρουσιαστεί παρθένα, αν δεν είναι τέτοια. Το πουκάμισο της νύφης που φέρνει τα δείγματα της παρθενιάς το βάζει η νουνά σ' ένα πανέρι, το σκεπάζει με διάφανο πανί (το νύφωμα) και το δείχνει στους καλεσμένους να το δουν. Ο κάθε καλεσμένος ρίχνει μέσα στο πανέρι ένα μπαξίσι'. Αυστηρή η τιμωρία της νύφης αν δεν είναι παρθένα. Την παίρνει ο γαμπρός με το πουκάμισο μόνο και την οδηγεί στο σπίτι του πατέρα της. Και άλλα πομπέματα της γίνονται αν δεν βρεθεί παρθένα.



χορος κατα την διαδρομή από το σπίτι στην εκκλησία



Γάμος Μαρίας Ευσταθοπούλου από την Πέτρα με τον Κων/νο Σιβρή από την Σκόπελο Ανατ. Θράκης. Ν. Πέτρα Σερρών 1932



Ζ. Έθιμα τοκετού

Αναφέρονται μόνο εκείνα που είναι ιδιαίτερα στην Πέτρα και τη Σκόπελο.

Όταν το παιδί γεννηθεί το αλατίζουν και μετά είκοσι τέσσερις ώρες το πλένουν από το αλάτι. Απαγορεύεται να επισκεφθούν τη λεχώνα άνδρας ή γυναίκα που έχει έλθει πριν σε συνουσία. Απαγορεύεται επίσης να επισκεφθεί τη λεχώνα γυναίκα που έχει την έμμηνό της ρήση, γιατί πιστεύουν πως το νεογνό βγάζει σπυριά στο κεφάλι.

Οχτώ ημέρες μετά τον τοκετό η λεχώνα δεν βγαίνει από το σπίτι. Μετά τις οχτώ μέρες της επιτρέπεται να βγαίνει στην αυλή του σπιτιού. Στις σαράντα μέρες έρχεται η μαμή, παίρνει το μωρό και τη μητέρα του και τους οδηγεί στην εκκλησία για να διαβάσει ο παπάς. Σε περίπτωση άμεσου κινδύνου για το μωρό πριν να συμπληρωθούν οι 40 ημέρες, καλείται ο παπάς στο σπίτι για να διαβάσει τις σχετικές ευχές. Την τελετή αυτή τη λένε μεσοσαράντισμα και όταν ακόμη οι μέρες μετά τον τοκετό δεν είναι μισές από σαράντα. Πριν να συμπληρωθούν οι σαράντα ημέρες από τον τοκετό δεν επιτρέπεται στη γυναίκα να πάει στην εκκλησία, γιατί είναι «λερωμένη».

Μετά τις σαράντα μέρες μπορεί να βγαίνει και έξω από το σπίτι και να πηγαίνει και στην δουλειά, ενώ πριν της ήταν απαγορευμένο. Καθένας που επισκέπτεται τη λεχώνα έχει υποχρέωση, όταν φύγει να αφήσει στο σπίτι κάτι από πάνω του, μία τρίχα, μία κλωστή, ένα μικρό κομμάτι πανί ή οτιδήποτε άλλο. Η μητέρα του παιδιού, όταν φύγει ο επισκέπτης, βάζει σ' ένα θυμιατό ότι άφησε ο ξένος και θυμιάζει το μικρό για να μη βασκαθεί. Επίσης κάθε επισκέπτης άφηνε ένα νόμισμα κάτω από το μαξιλάρι του μωρού ή το έβαζε στον κόρφο του λέγοντας: «σαν αρνί να κοιμάται».

Ο πατέρας του παιδιού δεν επιτρέπεται να μένει έξω από το σπίτι ύστερα από τη δύση του ηλίου μέχρι να σαραντίσει η λεχώνα. Αν αναγκασθεί να βρεθεί έξω, είναι υποχρεωμένος, γυρίζοντας στο σπίτι του για να μπει μέσα, να περάσει από πάνω από φωτιά που καίει μέσα σ' ένα κεραμίδι τοποθετημένο στην πόρτα του σπιτιού. Έτσι πιστεύεται ότι η φωτιά διώχνει το κακό.



Πιστοποιητικό γεννήσεως

Η. Έθιμα σχετικά με τον νεκρό

Όταν πεθάνει κάποιος του δένουν τα σαγόνια με ένα μαντήλι και τα χέρια σταυρωτά πάνω στο στήθος. Του βάζουν και ένα ασημικό (λίρα ή φλουρί) στο στόμα κάτω από τη γλώσσα για να έχει να πληρώσει να τον περάσουν στον παράδεισο. Ένας χωριανός που γνωρίζει γράμματα μένει κοντά στο νεκρό και διαβάζει το ψαλτήρι. Άμα κουραστεί ο πρώτος, μπορεί να συνεχίσει άλλος και άλλος ακόμη. Συγγενείς, γείτονες και φίλοι, γυναίκες προ παντός φέρνουν λουλούδια και γεμίζουν το μαξιλάρι και σχεδόν όλο το σώμα του νεκρού. Πρόθυμοι χωριανοί αναλαμβάνουν να κάνουν (να ανοίξουν) τον τάφο του νεκρού και αφού γυρίσουν στο σπίτι, μετά την ταφή παίρνουν δώρο ένα μαντήλι. Ύστερα από ορισμένο χρόνο, εικοσιτέσσερες ώρες συνήθως, ξεκινάει η νεκρική πομπή για τα νεκροταφεία (τα λημόρια). Εκεί θάβουν το νεκρό και ο καθένας ρίχνει επάνω στον τάφο μία χούφτα χώμα για να λιώσει ο νεκρός, λέγοντας την ευχή «Θεγός σχωρέσ' τονα». Ξαναγυρίζουν μετά στο σπίτι του νεκρού και του κάνουν το λεγόμενο σχώριο, δηλ. σφάζουν κανένα σφαχτό (κάννα κουρμπάν'), τρώνε, πίνουν και σχωρούν. Μία πήλινη στάμνα ανοιχτόστομη τη γεμίζουν νερό και αν δουν στην επιφάνεια να γυρίζουν μικρά σκουπίδια λένε «Να, οι ψυχές των πεθαμένων ανταμώννα» Μετά το σχώριο φεύγουν για τα σπίτια τους. Σαράντα ημέρες πιστεύουν, πως η ψυχή γυρίζει στο σπίτι και γι' αυτό η καντήλα είναι αναμμένη συνέχεια.



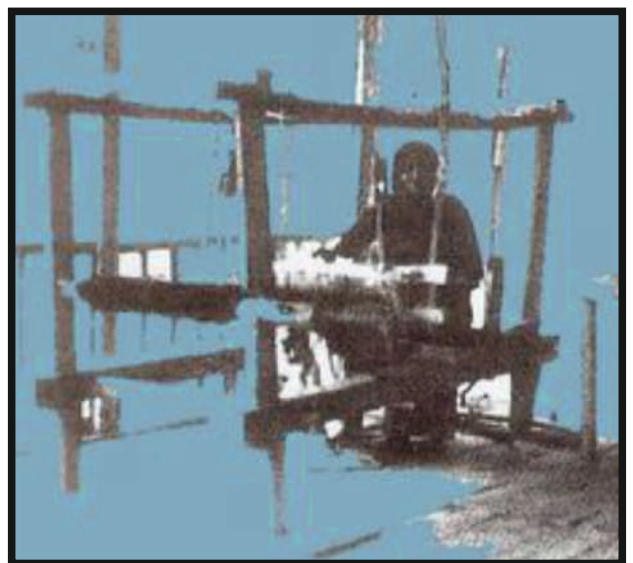
Θ. Λαϊκή Τέχνη

Πώς γίνεται το φάσιμο

Η χειροτεχνία και η οικιακή βιοτεχνία στα χωριά της Θράκης ήταν αρκετά προοδευμένη από καλαισθητικής απόψεως. Μάλλινα υφάσματα φασμένα στον αργαλειό του σπιτιού κατάλληλα για κλινοσκεπάσματα και ενδυμασίες, κεντήματα, βαψίματα που γινόταν με αρκετή καλαισθησία από τις Θρακιώτισσες που ήταν φημισμένες για τη νοικοκυροσύνη τους, την εξυπνάδα τους, τους γλυκούς τους τρόπους και τη φιλοξενία τους. Σήμερα με τη διασπορά έχουν χαθεί σχεδόν όλα τα παλιά χειροτεχνήματα, που θα μας έδιναν μία καθαρή εικόνα της λαϊκής τέχνης της Ανατ. Θράκης ή και αυτά που σώζονται είναι λιγοστά. Όλα σχεδόν θάφτηκαν μαζί με τα τόσα άλλα αγαθά τους στον καιρό της καταστροφής. Η μεγάλη συμφορά που έπαθαν δεν τους άφηνε να σκεφτούν για τέτοια πράγματα, δευτερεύοντα μπροστά στη σωτηρία της ίδιας της ζωής τους.

Παρακάτω σας παραθέτουμε περιγραφή στην τοπική διάλεκτο σχετικά με τη δουλειά του αργαλειού:

«το μαλλί το κάμνουμ' στ' αδράχτ', ύστερα το γλυούμ
πήχ', το βγάνουμ πε το γλυτήρ' και πε το ροδάν' το μαζεύουμ'
στα καλάμια. Πε τα καλάμια το διαζόματ' ύστερα στη
διάστρα. Αραδιάζουμ' αράδα τα καλάμια μεσ' τη διάστρα και
τραβίζουμ' λούρα στα παλούκια. Πηγαίνουμ' ερκουμέστε,
πηγαίνουμ' έρκουμέστε, πλερών'. Αμα πλερώσ' το βγάνουμ'
και το μαζεύουμ' στο χέρ'. Το ντυλίγουμ ύστερα στ' αργαλειό
τη λάκκου. Το περνάμ' κλωστή-κλωστή στα μιτάρια. Πε το
μιτάρ' ύστερα στο χτέν'. Το τραβούμ' στο λάκκο, στα δυό
αργαλειά και αρχινάμ' τα φαίνουμ'. Τόνα αργαλειό φκαιρών'
τ' άλλο ντυλίζ. Πατούμ' τις πατήτριες, κατεβαίννα κι'
ανεβαίννα οι καρουλοψιές. Η σαΐτα πααίν' έρκεται, μνιά έτσ'
μνιά έτσ' και γίνται τόπ'. Το τόπ' το δί νουμ' στο ντολαπτή
και το ντολαπιάζ', το κάν' σαγιακ'. Ύστερα το πααίνουμ' στο
ντερζή, το κόφτ' και το κάν' ρούχα. Έτσι κάνουμ' το σαγιακ'. Το
σαγιακ' έχ' δώδεκα πάσματα πε εξήντα κλωστές το πάσμα.



Φάσιμο

Το πολυτό πανί το φαίνουμ' πε δυό μιτάρια. Το ψηφωτό το φαίνουμ' πάλε με τέσσερα μιτάρια, έχ' διαφορά στο φάσιμο και στο πέρασμα και χρειάζεται γνώσ'. Άλλα πανιά είναι το μαρμαροδύμτο που το λένε έτσ' γιατί

έχ' ψηφιά στα μάτια. 'Αλλα είναι τα σκουλωτά. Τα φαίνουμ' πε τα μιτάρια αλλά περνάμ' βέργα πε τη γκλωστή και βγαίν' όξω και γίνται φλόκ'. 'Αλλα είναι τα ταρακλίδκα πο τα λένα και νταμαλδκα και σαντρατσωτά. Διάφορα είναι στο διάσιμο. Περνάμ' μια κλωστή κόκκινη, μιά άσπρη και άλλες μπογιές για να γίνται χρωματιστό. Πε τα ψηφωτά κάνουμ' στόλισμα τη σπιτιού, πε τα σκουλωτά κουβέρτες και σκεπάσματα, πε τα ταρακλίδκα, προίκες, στρώματα, παπλώματα, μαξιλάρες, πετσετες, μεσάλια, μακρομέσαλα, κουντρομέσαλα (μικρές μεσάλες). Πε το πολυτό πε δυό μιτάργια κάνουμ' φουστάνια, μισοφόρια, αλλαγές (ασπρόρουχα). Στο λάκκο που φαίνουμ' λέμ' και πε κανένα τραγούδ :

Μασούργιαζε, καλάμνιαζε στο λάκκο για να βάλ'
Και τη σαίτα πόρριχνε ήταν μαλαματένια
Το αργαλειό ήταν σίδερο κ' η κόρη πεταλούδα»

*Γλώ=τυλίγω

*γλυτήρι= μικρό ξύλινο υφαντικό εργαλείο,Χρησιμεύει για να τυλίγονται οι κλωστές.

*Φκαιρώνω=αδειάζω

*Ντολαπτής= εκείνος που έχει νεροτριβή (ντολάπ)

*Κούντρος= μικρός, κοντός

*Πλερώ' = τελειώνει

Μέσα και τρόπος βαφής υφασμάτων

Ένας τρόπος βαφής είναι με το χόρτο λάπατα. Βράζουν τις ρίζες, ρίχνουν μέσα το ύφασμα και παίρνει κίτρινο χρώμα. Μαύρα υφάσματα βάφονται με φλούδα από το φυτό μελιός. Τη βράζουν και το υγρό γίνεται κίτρινο. Ρίχνουν μέσα σκουριασμένα σίδερα, σκουριές από σιδεράδικα. Μετά ρίχνουν το ύφασμα και βάφεται μαύρο. Μετά το βάψιμο αφήνουν το ύφασμα για λίγες ώρες μέσα στο σταχτόνερο. Μαύρα υφάσματα επίσης βάφουν από το βράσιμο καρυδόφλουδας. Κόκκινα βάφονται με τις ρίζες από το χόρτο λιθρίδι, που βράζουν πολύ με ανάλογη ποσότητα νερού.



I. Αγροτική Ζωή

Η σπορά

Τέλη Σεπτεμβρίου είναι η εποχή που αρχίζει η σπορά. Ετοιμάζονται τα εργαλεία, αλέτρι, υνί, φκέντρι, δουκανοσύρτης, ζυγός, ζυγόλερος, ζεύλες, μισοζεύλι. Η αρχή της σποράς πρέπει να γίνει Δευτέρα, Τετάρτη ή Παρασκευή. Την Τρίτη, Πέμπτη και το Σάββατο δεν κάνουν αρχή. Στο σπίτι προτού ξεκινήσουν κάνουν την προσευχή τους λέγοντας διάφορες ευχές. Πρωί- πρωί ξεκινούν για να μη βρεθεί μπροστά τους καμιά γυναίκα και τους σταυρώσει το δρόμο, πράγμα που πιστεύεται για κακό σημάδι. Φτάνουν στο χωράφι, ξανακάνουν το σταυρό τους λέγοντας «καλή γεροσύν' και καλό τέλος» και αρχίζει η δουλειά.



Οργώνουν με το αλέτρι ή το παλούκι (μεγάλο αλέτρι που σέρνεται επάνω σε μικρούς τροχούς που το τραβούν δύο ή τρία ζευγάρια βοδιών). Πρώτα πρώτα κόβουν τη σποριά (χτυπούν αυλάκ') και ύστερα αρχίζουν το σπαρτό κανονικά. Όταν η δουλειά της ημέρας πλησιάζει στο τέλος (περίπου κατά το ηλιοβασίλεμα) ξεζεύουν το ένα ζευγάρι (αν οργώνουν με το παλούκι) για να ξεκουραστεί και με τα υπόλοιπα βόδια σβαρνίζουν με τη σβάρνα το χωράφι το οργωμένο. Με το σουρούπωμα ξεζεύουν τα βόδια,

κάνουν το σταυρό τους λέγοντας : «Δόξα τω Θεγώ, βραδυάστηκαμ' και σήμερα» και ξεκινούν για τα σπίτια τους. Δύο μήνες ως τα Χριστούγεννα σχεδόν είναι η εποχή της πρώτης σποράς, που σπέρνουν σίκαλη και το είδος του σιταριού που το λένε κιζιλτζέ με το μονό το αλέτρι. Ύστερα από τα Χριστούγεννα αρχίζει η σπορά με το παλούκι.. Τότε σπέρνουν σιτάρι, κριθάρι, βρώμη και άλλα δημητριακά. Σημειώνουμε ότι μετά την εγκατάστασή τους στη Μακεδονία, που είναι διαφορετικές οι κλιματολογικές συνθήκες, άλλαξαν και τα χρονικά όρια της σποράς και τα είδη που καλλιεργούν. Π.χ το παλούκι, που ζητούσε ο γόνιμος κάμπος της Αν. Θράκης, δεν το χρησιμοποιούν πια.

Ο Θερισμός

Αρχές Ιουνίου, στην παλιά πατρίδα των Πετρινών - Σκοπελινών και των άλλων γειτόνων τους, γινόταν ετοιμασίες για το θερισμό. Άρχισαν πάλι να κάνουν τη δουλειά τους τα δρεπάνια, οι παλαμαριές, τα γυναικεία και ανδρικά τσερβούλια, η σάπκα (ψάθα μεγάλη ειδική για το θερισμό), ακόνια για τα δρεπάνια, τσεμπέρια άσπρα, τσουράπια για τις γυναίκες, ποδοπάνια για τους άνδρες. Αρχή του θερισμού, όπως και της σποράς, Δευτέρα, Τετάρτη ή Παρασκευή. Αποκλείεται η Τρίτη γιατί είναι μέρα γρουσουζικη, η Πέμπτη γιατί Πέμπτη εξέπνευσε ο Χριστός και το Σάββατο γιατί είναι η τελευταία μέρα της εβδομάδας. Όλοι οι θεριστές και θερίστριες με τα δρεπάνια στον ώμο ξεκινούν πρωί- πρωί για τα χωράφια με τα γινόμενα πια για θερισμό δημητριακά. Καθένας παίρνει ένα κλωνάρι από λουλούδι της εποχής (ο βασιλικός είναι το πιο συνηθισμένο) και το βάζει στο αυτί, για να κρατηθεί το κεφάλι του δροσερό, όπως δροσερό είναι και το λουλούδι. Οι δρόμοι βουίζουν από τα τραγούδια των θεριστών, που προχωρούν για τα χωράφια. Για να μην ιδρώνουν τα χέρια τους, πιάνουν ένα φίδι (ήταν πάρα πολλά τα φίδια στη Θράκη), και όλοι οι θεριστές με κλειστή την παλάμη του χεριού το χαϊδεύουν μια φορά, σέρνοντας το χέρι από το κεφάλι έως την ουρά.

Όταν φτάσουν στο χωράφι, βγάζουν το λουλούδι από το αυτί και το βάζουν στο ζωνάρι, για να είναι η μέση τους γερή. Αν τύχει και τους πονάει η μέση, παίρνουν μια χελώνα, βάζουν κι' ένα σκόρδο επάνω και την κρεμούν στο ζωνάρι.

Στο χωράφι αραδιάζονται όλοι σε μια γραμμή ευθεία. Αρχίζουν τη δουλειά ζευγάρια-ζευγάρια. Ο πρώτος του ζευγαριού που ονομάζεται ντραγουμάνος, κόβει τη σποριά, θερίζοντας και χερόβολα χερόβολα το σιτάρι το αφήνει κάτω άδετο, επάνω σ' ένα δέμα (δεματικό) από μερικά στάχυα σιταριού. Πίσω από το ντραγουμάνο έρχεται το τσιράκι που τις πιο πολλές φορές είναι γυναίκα και θερίζοντας κι' αυτό, κόβει χερόβολο και βάζει επάνω στο χερόβολο του ντραγουμάνου. Βάζει και δεύτερο χερόβολο ο ντραγουμάνος και δεύτερο το τσιράκι και τα τέσσερα μαζί τα δένει με το δεματικό το τσιράκι. Έτσι εργάζονται όλα τα τσιράκια ανοίγοντας μαζί μια μεγάλη σποριά, που προχωρεί πάντοτε προς τα δεξιά.

Όταν ο θερισμός προχωρήσει αρκετά, αρχίζουν τ' αμάξια να κουβαλούν στ' αλώνια. Στον τόπο που πρόκειται να πέσουν τα δεμάτια για ν' αλωνιστούν, φέρνουν ένα υνί με κάρβουνα αναμμένα και θυμιάμα και θυμιατίζουν.

Ο Άγιο-Τρύφωνας

Γεωργική γιορτή από τις πιο επίσημες είναι του Αγίου Τρύφωνα την πρώτη του Φλεβάρη. Όλοι οι γεωργοί πηγαίνουν στην εκκλησία λίγο σιτάρι (100-200 δράμια ο καθένας) για να τ' αγιάσει ο παπάς. Οι παπάδες διαβάζουν ευχές και κάνουν αγιασμό, για να λείψουν από τα χωράφια και τ' αμπέλια τα σκουλήκια και τα ποντίκια. Όταν τελειώσει η εκκλησία, ο κάθε γεωργός παίρνει αγιασμό μέσα σ' ένα μικρό μπουκάλι και μ' ένα κλαδί βασιλικό πηγαίνει στο χωράφι του και αγιάζει τα σιτηρά του. Παίρνει και το σιτάρι που είχε φερμένο στην εκκλησία για να το αγιάσει ο παπάς και γυρίζοντας στο σπίτι του το ρίχνει μέσα σε άλλο σπόρο.

Και οι δύο άλλες γιορτές, της Υπαπαντής και του Αγίου Συμεών, που είναι συνέχεια με τη γιορτή του Αγίου Τρύφωνα, θεωρούνται το ίδιο επίσημες αγροτικές γιορτές (σημνιογιόρτια). Κάθε εργασία τις μέρες εκείνες είναι απαγορευμένη. Και το ψωμί ακόμη δεν κόβουν, ούτε με το χέρι, ούτε με το μαχαίρι, αλλά το έχουν έτοιμο κομμένο από τις προηγούμενες ημέρες. Τσιγάρο δεν επιτρέπεται να στρίψουν. Συχνά ακούει κανείς τα λόγια «Αϊ-Τρύφωνα τριβ', Υπαπαντή πλάθ' κι' ο Συμεών σημνιών»



Το άνοιγμα των νέων κρασιών

Ο Οκτώβρης είναι η εποχή που ανοίγουν τα βαρέλια με το κρασί. Ο παπάς του χωριού με το αμάξι και ένα βαρέλι επάνω, γυρίζει από σπίτι σε σπίτι. Έχει μαζί του και αγιασμό και με το κλαδί του βασιλικού αγιάζει (φωτίζ') όπου πηγαίνει. Μαζί με το βαρέλι επάνω στο αμάξι κουβαλάει και ένα μπακίρι. Σε κάθε σπίτι που πηγαίνει βγαίνει ο νοικοκύρης, τον υποδέχεται και μαζί πηγαίνουν στο βαρέλι με το κρασί. Εκεί διαβάζει μια ευχή, κάνει κι' ένα σταυρό επάνω στο βαρέλι, ανοίγουν τον πύρο και το κρασί αρχίζει να τρέχει. Το πρώτο κρασί πέφτει μέσα στο μπακίρι του παπά, και είναι η αμοιβή του για την ευχή που διάβασε και τον αγιασμό που έκανε.

Πιπερούγκα ή Πιρπιρούνα

Ένα από τα πιο περίεργα έθιμα των Πετρινών-Σκοπελινών και άλλων Θρακών αγροτών, που κατοικούσαν στην περιφέρεια εκείνη, είναι η λεγόμενη Πιπερούγκα ή Πιρπιρούνα. Αγωνία και άγχος για τους γεωργούς όλου του κόσμου ήταν να προκαλέσουν τη βροχή σε περίοδο ανομβρίας. Στην περίπτωση της Πιρπιρούνας γινόταν μια λιτανεία από κορίτσια. Ανάμεσά τους διάλεγαν ένα ορφανό κορίτσι. Το έντυναν με χλωρά κλαδιά, ενώ οι άλλες έπαιρναν στα χέρια ένα «μπακίρι» που το γέμιζαν νερό. Έτσι ξεκινούσαν για τον τόπο της συγκέντρωσής τους. Πρώτα – πρώτα η πομπή τους έπρεπε να επισκεφθεί την εκκλησία και έπειτα όλα τα σπίτια του χωριού. Στο δρόμο τραγουδούσαν και περιβρέχανε κάθε κοπέλα και διαβάτη που θα συναντούσαν. Στη διαδρομή και στην επίσκεψη των σπιτιών, οι κοπέλες μάζευαν φιλοδωρήματα, γιατί μία από αυτές κρατούσε και το απαραίτητο δισάκι.

Αναφέρονται μερικοί στίχοι από το τραγούδι που τραγουδούσαν τα κορίτσια :

*Πιρπιρούνα τριγυρίζει – μέσα στο χωριό γυρίζει
Τον θεό παρακαλεί – για να βρέξει μια βροχή
Για να γίνει το κριθάρι – το κριθάρι το σιτάρι
Και το όψιμο κεχρί - για να κάμομε ψωμί
Να το φάν' τα ορφανά – τα ορφανά και τα φτωχά.*

Η τελετουργία τελείωνε στον αυλόγυρο της εκκλησίας απ' όπου είχαν ξεκινήσει. Τα κορίτσια χαρούμενα και ευτυχισμένα γιατί είχαν κάνει το χρέος τους, αφαιρούσαν τα χλωρά κλαριά από την Πιρπιρούνα η οποία ήταν μούσκεμα. Θα αποζημιωνόταν όμως μαζί με τα άλλα κορίτσια γιατί αργότερα θα καθόταν σ' ένα ευχάριστο γεύμα και θα ακολουθούσε τραγούδι και χορός.

Σας αναφέρουμε παρακάτω στην τοπική διάλεκτο πως περιέγραψε ένας Πετρινός το έθιμο της Πιπερούγκας όπως την έλεγαν στην Πέτρα:

«όντε δεν έβρεχε στο χωριό, μαζεύντανα καμνιά δεκαπενταριά κορίτσια μέχρι δεκα πέντε χρονών, έπαιρνανα ένα ορφανό κορίτ' πε κει πε το χωριό και το άλλαζανα πε τα παλιά τα ρούχα. Το στόλζανα ύστερα λογιά-λογιά λουλούδια και άλλα χορτάρια, λαπατσούρες, τσουκνίδες, μολόχια, παπαδίτσες, κατιτζίδες (παπαρούνες). Το αλλαγμένο το κορίτσι το έλεγανα πιπερούγκα, έντρεχανα σε γούλα τα σπίτια τη χωριού πε τόνα στ' άλλο. Εκεί τραγουδούσανα βαρειά βαρειά, όχ' λήγορα, και χόρευανα. Το τραγούδ' ήλεγε:

<i>βρέξε, βρέξε πιπερού</i>	<i>να χορτάσνα οι φτωχοί</i>
<i>να κατέβει το τσαρσί,</i>	<i>κάθε στάχυ και κιλό</i>
<i>να φτηναίνει το ψωμί</i>	<i>κάθε βέργα και ληνό</i>

Η πιπερούγκα με μνιά κίτκα (μπουκέτο) πε λουλούδια που είχε στο χέρ' έπειρνε νερό πε το μπακίρ' που κρατούσε άλλο κορίτ' και φώτζε (έβρεχε με το αγιασμα αυτό) το νοικοκύρ' και τη νοικοκυρά τη σπιτιού. Ο καθένας νοικοκύρ' σ' ή νοικοκυρά έδινανα αλεύρ', κανένα αβγό ή ότι άλλο είχανα. Τα κορίτσια τα έπαιρνανα και τα εβάζανα μέσα στο ντορβά και στο καλάθ'. 'Υστερα γύριζανά και τα μοίραζανά στις φτωχές γυναίκες τη χωριού. 'Αμα έλα (ήθελε) θγεί η πεπερούγκα κι' 'υστερα έβρεχε»

Τα νυχτέρια

Πολύ συχνά ήταν τα νυχτέρια, όπου μαζεύονταν γυναίκες μόνο, παντρεμένες και ανύπαντρες, για να συνεργασθούν στο γνέσιμο, στο πλέξιμο, στο κέντημα και στις άλλες γυναικείες δουλειές. Όταν ο καιρός το επέτρεπε άναβαν έξω στην αυλή των σπιτιών φωτιές μεγάλες, για να φέγγουν κι' εκεί γίνεται το νυχτέρι. Ήταν απαγορευμένη στα νυχτέρια η παρουσία ανδρών. Η απαγόρευση αυτή ήταν αιτία να ξεσπούν πολλές φορές

οι νέοι σε άγριες εκδικήσεις και προ παντός εκείνοι που τύχαινε να έχουν την εκλεκτή της καρδιάς τους στο νυχτέρι. Κάνουν δύο τρεις μαζί παρέα, πήγαιναν κρυφά στο σπίτι που γινόταν το νυχτέρι, έσπαζαν τις γλάστρες, άρπαζαν τους πασσάλους από τις αυλόπορτες, έπαιρναν γυναικεία εσώρουχα αν έβρισκαν κρεμασμένα, τα κρεμούσαν στα δέντρα και με κάθε τρόπο προσπαθούσαν να κάνουν κάποιο κακό στο σπίτι από το θυμό τους για την απαγόρευση. Το ότι δεν μπορούσαν δηλαδή να παρευρίσκονται και αυτοί στα νυχτέρια. Με τα έκτροπά τους αυτά πολλές φορές παρεξηγιόταν από τους γονείς και τα' αδέρφια των κοριτσιών που βρίσκονταν στο νυχτέρι και έφταναν σε άγρια μαλώματα.

Οι Σκοπελινοί ιδιαίτερα παρουσιάζονται πιο αυστηροί και εκδικητικοί σε θέματα τιμής. Οι γυναίκες στη Σκόπελο ήταν πολύ περιορισμένες. Δεν τις επέτρεπαν εύκολα να βγαίνουν έξω, να πηγαίνουν μόνες στη δουλειά, να χορεύουν με αρσενικούς, να κάνουν επισκέψεις σε φιλικά σπίτια. Συχνά ήταν τα επεισόδια και οι σκοτωμοί για λόγους τιμής.

Ο Κλήδονας (τα Νεγέτια)

Είναι πανελλήνια γνωστός ο κλήδονας. Με τον κλήδονα επιθυμούν να δουν το ριζικό τους τα ανύπαντρα κορίτσια και αγόρια, να προμαντέψουν τα μέλλοντα ώριμες γυναίκες και άνδρες. Οι Πετρινοί και Σκοπελινοί που τους διακρίνει ιδιαίτερη πίστη στις μαντείες, δύο φορές το χρόνο, του Αγίου Γεωργίου και του Αγίου Ιωάννη φροντίζουν με τον κλήδονα να ανακαλύψουν της μοίρας τα γραμμένα. Το όνομα κλήδονας δεν τους είναι γνωστό. Μεταχειρίζονται τη ξενική λέξη νεγέτια. Δίνεται παρακάτω η περιγραφή στην ντόπια διάλεκτο:

«Πε βραδύς τα' Αϊ Γιαννιού μαζεύντανα σ' ένα μαχαλά οι γυναίκες και μέσ' σ' ένα μπακίρ' με νερό έβανανα λουλούδια λογιά λογιά. Για να βάλνα γούλες λουλούδια, μινιά γυναίκα έντρεχε μεσ' το μαχαλά και έλεγε: «ελάτε να βάλουμ' νεγέτια». Καθεμιά γυναίκα έβανε νεγέτ' για τον ευατό ντης, για τον άντρα ντης, για το παδί ντης... Τα νεγέτια ήντανα ένα δαχτυλίδ', ένα τσεντέζ', μινιά κόπτσα και άλλα τέτοια. Γούλα τα νεγέτια έβανανά μεσ' το μπακίρ' και στεκούντανα κει το βράδ'. Το μπακίρ' σέπαζανά πε ένα κόκκινο πανί. Το πουρνό τα' Αϊ Γιώργ' μαζεύουντανα πάλ' οι γυναίκες και μινιά ήλεγε: «ελάτε, μωρή, να βγάλουμ' τώρα τα νεγέτια, να δγιούμ' τη καθεμιανού και καθεμνιανής το τυχερό ντους.» Ένα ορφανό κορίτ' το έφκίανανα νυφ' και κάτ' στο νύφωμα του κοριτσιού ήντανε σκεπασμένο το μπακίρ'. Ύστερα αρχινούσε μινιά και ήλεγε ένα τραγούδ' για το νεγέτ':

όσες τρύπες το δρεμόν' τόσες θεμονιές τα' αλών'

βγάλτε ένα. Έβγανανα ένα νεγέτ' που ήντανα καποιανού. Εκείνος είχε τη ντύχ' που ήλεγε το τραγούδ'. Ύστερα ήλεγαν και άλλα τραγούδια και έβγανανά και άλλα νεγέτια.

Τα' Αϊ Γιαννιού έφτιαναμ' πάλε νεγέτια. Πε βραδύς έκοφτανα κορίτσια και παλλικάρια πε ένα φύλλο πε τη συκιά και ο καθένας έδενε στο δικό τ' το φύλλο μινιά κλωστή, για να ντο γνωρίζ'. Γούλα τα φύλλα έβανανα το βράδ' όξω στα κεραμίδια στ'αγιαζ'. Το πουρνό όποιανου φύλλο ήντανε μαραμένο, τον λογάριαζανα ότι έλα πεθάν' ως τη χρόν' τον 'Αϊ Γιάνν'. Το πουρνό πάλ' έχασκανα στον ήλιο την ασκιά ντους και άμα ήντανε δίχως κεφάλ' η ασκιά σε κανένα, αυτός έλα πεθάν' ως τη χρόν' τον 'Αϊ Γιάνν'. Τον ήλιο έχασκανα με ένα μαύρο τσεβρέ μπροστά στα μάτια. Πίστευαγα, ότι κείν' την ημέρα γυρίζ' ο ήλιος, κάν' στροφές».

Μαγείες (μαντιές)

Μεγάλη και δυνατή παρουσιάζεται η πίστη στα μάγια στους Πετρινούς, Σκοπελινούς και τους άλλους κοντοχωριανούς τους. Υπάρχουν ακόμη και σήμερα πολλοί που πιστεύουν στην καταστροφτική δύναμη που έχουν οι μαγείες και προσπαθούν κάθε φορά να βρρίσκουν τρόπους, για να προφυλαχθούν απ' αυτές. Οι περισσότερες μαγείες γίνονται την πρωτομαγιά. Το γεγονός αυτό οφείλεται πιθανόν στη συσχέτιση των ονομάτων μάγια πρωτομαγιά. Αυτό άλλωστε πιστεύουν και οι ίδιοι. Για να μην υποστούν λοιπόν την κακή επίδραση της μαγείας οι Πετρινοί και Σκοπελινοί, την παραμονή της πρωτομαγιάς μαζεύουν διάφορα βλαστάρια από απρουνιές, και ένα κλωνάρι βάζουν στην αυλόπορτα, για να μη προσβάλλεται ολόκληρο το νοικοκυριό από τα μάγια, ένα κλωνάρι βάζουν στην πόρτα του στάβλου, για να μην τους πάρουν οι μάγισσες τα ζώα, ένα κλωνάρι στην αποθήκη για να μην χάσουν γεωργική εσοδεία.

Ειδικές στα μάγια είναι ορισμένες γυναίκες στο χωριό. Το βράδυ της παραμονής της πρωτομαγιάς, όταν προχωρήσει λίγο η νύχτα και κοιμηθεί ο κόσμος, οι μάγισσες ξεγυμνώνονται ολότελα, παίρνουν το φουρνόπανο και κρεμούν μπροστά ένα μαντίλι, που έχει δεμένα αλάτι, στάχτη και τριμμένα κεραμίδια. Περνούν ανάμεσα στα πόδια τους την ξύλινη λαβή του φουρνόπανου, φεύγουν από το σπίτι τους και γυρίζουν έξω στα χωράφια. Κάθε μάγισσα πηγαίνει στο χωράφι που θέλει να κάνει τα μάγια της, και να του πάρει στην εσοδεία. Εκεί αφήνει το μαντίλι με το αλάτι, τη στάχτη και τα τρίμματα από τα κεραμίδια, λέει λόγια μαγικά και

ξαναγουρίζει στο σπίτι της. Έτσι πιστεύουν ότι το χωράφι που μάγεψε η μάγισσα αδειάζει και γεμίζει το δικό της.

Άλλος τρόπος μαγείας είναι ο εξής: Το βράδυ της παραμονής της πρωτομαγιάς οι μάγισσες τυλίγουν τα πόδια τους με διάφορα παλιόπανα, καθαλκεύουν το φουρνόπανο και γυμνές ή φορώντας το πουκάμισο μόνο, γυρίζουν έξω στα λιβάδια. Τα κουρέλια που χρησιμοποιούν για να τυλίξουν τα πόδια τους γεμίζουν νερά από τα δροσερά χόρτα του Μάη. Γυρίζουν μετά στα σπίτια τους, στύβουν το νερό από τα κουρέλια, το ανακατεύουν με πίτουρα και κάνουν τροφή για να τη δώσουν στα ζώα τους να φάνε. Πιστεύουν ότι με αυτά τα μάγια κλέβουν το γάλα από τα ξένα ζώα και το φέρνουν στα δικά τους.

Αξιοσημείωτη είναι η πίστη των Πετρινών και Σκοπελινών σε ένα άλλο είδος μαγείας: «τα σκατοπούλια». Πιστεύουν δηλαδή και υποστηρίζουν πως υπάρχουν μάγισσες που κάνουν τα παρακάτω μάγια:

Μέσα σ' ένα μικρό σακουλάκι βάζουν σαράντα αβγά και τα κρατούν κάτω από τη μασχάλη για να βγάλουν μαγικά πουλιά που τα λένε «σκατοπούλια». Σαράντα μέρες τα κρατάνε στη μασχάλη. Στο διάστημα αυτό ούτε στα πλάγια βλέπουν, ούτε γελούν, ούτε τραγουδούν. Ύστερα από τις σαράντα μέρες βγαίνουν τα μαγικά πουλιά, που φέρνουν τον πλούτο και την ευτυχία στις μάγισσας το σπίτι. Η μάγισσα, όταν μεγαλώσουν λίγο μελετάει ορισμένα ξόρκια, τ' αφήνει, και εκείνα φεύγουν από την καπνοδόχο του σπιτιού. Τα πουλιά χαρούμενα πετούν γύρω και φωνάζουν. Αν διακρίνουν σε κάποιο μέρος ώριμα δημητριακά, πηγαίνουν, φορτώνονται τον καρπό και ξαναγουρίζουν στο σπίτι της μάγισσας μπαίνοντας από την καπνοδόχο ή από το παράθυρο. Η μάγισσα τα περιμένει με τις αποθήκες ανοιχτές για να αποθηκεύσει αυτά που της κουβαλούν και που τα θεωρεί μπερεκέτ.

Αν κάποια γειτόνισσα μάθει για τα μαγικά πουλιά, στέλνει στη μάγισσα τροφή που περιέχει μέσα ανθρώπινα περιττώματα. Αν η μάγισσα γελαστεί και φάει από την τροφή που της στέλνουν, τα πουλιά σταματούν να ξαναγουρίζουν στο σπίτι της. Γι' αυτό οι μάγισσες την εποχή του θερισμού και αλωνισμού, γιατί τότε κάνουν τα μάγια αυτά, είναι πολύ προσεκτικές και δεν δέχονται εύκολα ξένες προσφορές.

Τα μάγια δεν γίνονται μόνο με το σκοπό να κερδίσει η μάγισσα την ξένη εσοδεία. Γίνονται πολλές φορές από εχθρότητα, για να κάνουν κακό σε πρόσωπο μισητό. Τέτοιο είναι το λεγόμενο «δήσ'μο», που φέρνει ανικανότητα σεξουαλική. Από το φόβο του «δήσ' μου», όταν κανείς πρόκειται να γίνει γαμπρός, γάμο δεν βγαίνει έξω πριν από τον γάμο για να μη τον δει της μάγισσας το μάτι, ή φοράει ανάποδα κάποιο εσώρουχο, γιατί έτσι τα μάγια δεν πιάνουν. Όταν περνάει σε μέρος που είναι συγκεντρωμένοι πολλοί, χαιρετάει με μια ελαφριά υπόκλιση μόνο, χωρίς να σηκώσει το βλέμμα του να κοιτάξει για να μη τον πιάσει κανένα εχθρικό μαγικό μάτι που ενδεχομένως να βρίσκεται εκεί.

Μεγάλος είναι ο φόβος από τις μάγισσες, αλλά και μεγάλες είναι οι τιμωρίες που το χωριό τους επιβάλλει όταν πιαστούν. Τις γυρίζουν γύρω στο χωριό γυμνές, τις βρίζουν τις φτύνουν και γενικά τις επιβάλλουν μαρτυρικές ποινές.

Βασκανία, γητειές, προλήψεις

Όπως και παραπάνω αναφέρθηκε οι κάτοικοι της Πέτρας και Σκοπέλου είναι μυστικοπαθείς με αρκετές προλήψεις που τις πιστεύουν αδιάσειστα. Έτσι πιστεύουν και στη βασκανία και κάνουν γητειές.

Δυνατό μάτι, ικανό να βασκάνει ανθρώπους, ζώα, ακόμη και άψυχα πιστεύουν ότι έχει ο δευτεροβυζαγμένος. Έτσι λέγεται εκείνος που του έκοψε το θήλασμα η μάνα του για λίγο καιρό (4-10 ημέρες) και ξανάρχισε πάλι να το θηλάζει. Εκτός από τους δευτεροβυζαγμένους όμως και άλλοι πολλοί άνθρωποι πιστεύεται ότι έχουν τη δύναμη να βασκάνουν και γι' αυτό παίρνουν πολλά μέτρα προφύλαξης ως επί το πλείστον για τα ζώα π.χ.: Στις ζεύγλες του αλετριού κρεμούν μαύρες φούντες (πουσκούλες) και κουδούνια για να μη πιάνει το μάτι τα βουβάλια. Παίρνουν δόντια από το γουρούνι, τα τροχίζουν και τα δίνουν σχήμα μισοφέγγαρου. Μαζί με μικρές χάντρες τα περνούν σ' ένα σκοινί και τα κρεμούν στα κέρατα του βοδιού, για να μη το πιάνει το μάτι. Μαζί με το φυλαχτό αυτό, κρεμούν και μια μικρή σακούλα (χαϊμαλί) που περιέχει μαύρη μυρουδιά, φτιαγμένη από ένα ειδικό χόρτο.

Για το ξεβάσκαμα των ζώων που θεωρούνται βασκαμένα, υπάρχουν ειδικές γυναίκες «οι γητεύτριες» που κάνουν διάφορες γητειές, όπως π.χ.: παίρνει η γητεύτρια ένα αβγό, το χτυπάει και το σκάζει επάνω στο μέτωπο του βασκαμένου ζώου λέγοντας διάφορα λόγια μαγικά. Πιστεύουν ότι αν τα λόγια γίνουν γνωστά στους άλλους χάνουν πιά τη δύναμή τους και γι' αυτό είναι δύσκολο να τα πούν σε άνθρωπο δικό τους που τον προορίζουν για διάδοχο της τέχνης τους.

Άλλος τρόπος γητειάς είναι ο εξής: Η γητεύτρια, κρατώντας στο χέρι της ένα σπυρί αλάτι, κάνει

διάφορους σταυρούς στο βασκαμένο είτε είναι άνθρωπος είτε είναι ζώο. Το αλάτι το ρίχνει μετά στο νερό και από το νερό αυτό δίνει στον άρρωστο να πιεί και να βραχεί λέγοντας «ότι κακό είναι πε τη θύρα ήρτε, πε την άφτρια (καπνοδόχο) να φύγ'» Η γητειά αυτή γίνεται από τρεις γριές, γιατί κάθε μια έχει και δικά της λόγια να πει. Μέσα σ' ένα ποτήρι νερό ρίχνουν τρεις σταλαματιές λάδι και λένε διάφορα ξόρκια. Από το νερό αυτό δίνουν μετά στον άρρωστο να πιεί, τον βρέχουν και έτσι πιστεύουν ότι γίνεται καλά, αν είναι από βασκανία.

Όταν κάποιος νέος είναι ερωτευμένος μεταχειρίζονται τον εξής τρόπο για να τον θεραπεύσουν: Ακουμπάει το χέρι η γητεύτρα στη γη και στη καρδιά του νέου ή της νέας τρεις φορές λέγοντας: «όντε αναμιχτεί η γή, να ξιπαστεί και τη παιδιού η καρδιά». Όταν έρχονται την άνοιξη τα αποδημητικά πουλιά φροντίζουν να έχουν φάει πρωί-πρωί, πριν ακούσουν το κελάϊδημά τους για να μη τους ματιάσουν. Λένε συνήθως: «Α πάρω καμνιά βούκα ψωμί να μη με γελάσ' ο κούκος, το χλιδόν'»

Η πεντηκοστή και η εικοσιπεντή (25 ημέρες μετά το Πάσχα) είναι επίσημες μεγάλες γιορτές και απαγορεύεται κάθε εργασία. Δεν πηγαίνουν στα χωράφια, γιατί είναι «ποντικόμερα» και οι ποντικοί τους φέρνουν καταστροφή. Δεν ανακατεύουν τα ρούχα τους γιατί θα τους τα κόψουν οι ποντικοί.

Επτά Πέμπτες μετά από την μεγάλη Πέμπτη δεν πηγαίνουν στα χωράφια, γιατί υπάρχει κίνδυνος να πέσει χαλάζι και να τους χαλάσει τα σπαρτά. Πιθανόν η πρόληψη αυτή να προέρχεται από συσχετισμό που κάνουν μεταξύ των λέξεων Πέφτη (Πέμπτη) και πέφτει (πίπτει).

Το πρωί της Πρωτομαγιάς μαζεύουν αγριολούλουδα, τα βράζουν και με το νερό λούζονται γυναίκες και άνδρες για να είναι γεροί και δροσεροί σαν τα λουλούδια.



I. Συνήθειες του χορού

Οι αυστηρές συνήθειες των Πετρινών-Σκοπελινών για τις κοινωνικές τους σχέσεις και τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία τους φαίνονται περισσότερο στους χορούς, και στα τραγούδια τους. Κυριακές ή άλλες γιορτές και ιδιαίτερα στις επίσημες ημέρες στήνονται χοροί. Σ' αυτούς πιο πολύ συμμετέχουν οι νέοι και οι νέες του χωριού. Συνηθισμένοι χοροί είναι, κατά την δική τους ονοματολογία, ο συρτός, ο κασάπικος ή χτυπτός. Αντικριστός (καρσιλαμάς), σούστα, καλαματιανός, αρβανίτικος, ζειμπέκικος, αράπκος, συμπεθεριάτκος, ζωναράδκος, λαζίτκος. Στο χορό κρατιέται ορισμένη τάξη. Μπροστά χορεύουν οι άντρες και μετά τον τελευταίο αρσενικό πιάνονται οι γυναίκες, πρώτα οι παντρεμένες και ύστερα οι ανύπαντρες. Οι γυναίκες στους μικτούς χορούς δεν χορεύουν μπροστά γιατί αυτό αντιβαίνει στη σεμνότητα που πιστεύουν, ότι πρέπει να διακρίνει τη γυναίκα. Μόνο σε χορό που χορεύουν αποκλειστικά γυναίκες μπαίνουν μπροστά αλλά αυτό γίνεται πάντα σε περιορισμένο χώρο.

Αυστηρότερα κρατιέται η τάξη και η εθιμοτυπία στο χορό, όταν παρευρίσκονται και οι γέροι του χωριού. Τότε οι γυναίκες ούτε να τραγουδήσουν μπορούν. Όταν αποχωρήσουν οι γέροι και αυτό φυσικά γίνεται κατά το τέλος του χορού, παίρνουν μία σχετική ελευθερία. Οι αρραβωνιασμένοι π.χ που ως εκείνη τη στιγμή χόρευαν χωριστά από την εκλεκτή τους, μπορούν να την καλέσουν τώρα κοντά τους, αλλά και πάλι δεν είναι σωστό να χορεύουν πιασμένοι χέρι-χέρι, αλλά με τη μεσολάβηση άλλης γυναίκας παντρεμένης. Στις περιπτώσεις αυτές δίνεται και η ευκαιρία στους νέους να ανταλλάξουν κρυφόλογα ερωτικά με την εκλεκτή της καρδιάς τους. Πάντα όμως οι παρεκτροπές τιμωρούνται αυστηρά. Έθιμο είναι την τελευταία εβδομάδα της αποκριάς να χορεύουν και οι γριές. Τη μεγάλη σαρακοστή απαγορεύονται οι χοροί και τα τραγούδια, όπως φυσικά και τα γλέντια. Διάφορα γλέντια και χοροί γίνονται και στα σπίτια αυτών που γιορτάζουν. Στις διασκεδάσεις όμως αυτές απαγορεύονται να μετέχουν ανύπαντρα κορίτσια.



ΙΑ'. Ζητήματα σχετικά με το λαϊκό δίκαιο

Οι κοινωνικές και δικονομικές σχέσεις των Πετρινών-Σκοπελινών είναι απλές, όπως απλές είναι όλες οι τέτοιες σχέσεις των κατοίκων της υπαίθρου, που δεν τους βασανίζει το πολύπλοκο και πολυσύνθετο του αστικού βίου. Οι πιο πολλές διαφορές λύνονται από τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους με την επέμβαση και των πιο σεβαστών προσώπων του χωριού. Έθιμα παλαιά διακανονίζουν τις περισσότερες φορές τις μεταξύ τους διαφορές. Οι συνθήκες όμως της σύγχρονης ζωής και οι οικονομικές δυσχέρειες τους οδηγούν πολλές φορές στα κρατικά δικαστήρια, για να επιλύσουν τα ζητήματά τους.

Διάφοροι Νομικοί όροι

Κρίνω= δικάζω:- Να πάω να με κρίνα, ταγίζω=δωροδοκώ, μουστανλίκης=ο ανακριτής-Ταγίζω το μουστανλίκ', χάρισμα=η αμνηστία, τρώγω το δίκιο τ' ή τρώγω τη δούλεψη ή τρώγω το μοιρίδιο= αδικώ: - έφαγε τ' αδελφού τα' τη δούλεψη, μακάτ= υπόδικος.

Δίκιο

Ο όρος «δίκιο» είναι γενικός όρος που χρησιμοποιείται για όλους εκείνους που έχουν κάποιο δικαίωμα για προσφερόμενη εργασία (το δίκιο τη γιατρού, το δίκιο τη παπά, τη δάσκαλ' κ.λ.π). Επίσης δίκιο λέγεται και το μερίδιο που ανήκει σε κάποιον (τον έφαγε το δίκιο του τον αδικήσε). Το δίκιο τ' αγελάρ' είναι η πιο κοινή υποχρέωση του χωριού, γιατί όλα τα γελάδια τα μαζεύουν και τα παραδίδουν στον αγελαδάρη να τα βόσκει και να τα προσέχει με αμοιβή που την ορίζουν από πριν. Επίσης δίκιο παίρνουν και οι βοσκοί των βουβαλιών (βουβαλάδες ή βαλάδες).

Διάφορες τιμωρίες

Α) Πομπή: Ένας από τους πιο γνωστούς τρόπους τιμωρίας για αδικήματα που αφορούν γενικότερα την κοινωνία είναι η πομπή. Γινόταν στις εξής περιπτώσεις:

1) Σε περίπτωση μοιχείας από άνδρα. Τον έβαζαν επάνω σ' ένα γάιδαρο, τραβούσε ένας τον γάιδαρο και τον γύριζαν στο χωριό. Πολλοί ακολουθούσαν από πίσω και χτυπούσαν τενεκέδες. 2) Για τις γυναίκες που έπεφταν σε ηθικό παράπτωμα – φουρκίστηκε είναι ο ειδικός όρος που μεταχειρίζονταν στην περίπτωση αυτή - έκαναν πομπή, αλλά με τρόπο διαφορετικό. Την καλούσαν σ' ένα κεντρικό μέρος του χωριού, τη μουτζούρωναν, την έφτυναν και δεν της επέτρεπαν να πηγαίνει στην εκκλησία. 3) Για κλοπή. Όταν αποδεικνυόταν ο κλέφτης που έκλεβε ένα πρόβατο, του κρεμούσαν στο λαιμό το δέρμα προβάτου και τον γύριζαν μέσα στο χωριό. Όταν ήταν κλεφτοκοτάς του κρεμούσαν μία κότα στο λαιμό και τον γύριζαν στο χωριό. Ανάλογες τιμωρίες είχαν για τους κλέφτες άλλων ζώων.

Β) Ανάθεμα: Τιμωρία για ηθικά παραπτώματα ήταν εκτός από την πομπή και το ανάθεμα. Έπαιρναν από τον επίσκοπο ένα χαρτί (αφορισμό), το διάβαζε ο παπάς στην εκκλησία και οι άλλοι φώναζαν «ανάθεμα, ανάθεμα». Από εκείνη τη στιγμή και μετά δεν επιτρεπόταν στον αναθεματισμένο να πηγαίνει στην εκκλησία.

Γ) Θεοκρισία: Αποδεικτικό μέσο για την αθωότητα ενός ανθρώπου, που θεωρούνταν ύποπτος για κάποιο έγκλημα, ήταν ο όρκος που έδινε επίσημα μπροστά στον ιερέα του χωριού στην εκκλησία. Η πράξη αυτή ήταν γνωστή με τον όρο θεοκρισία.

Δ) Εκδίκηση: Συνηθισμένοι τρόποι εκδίκησης ήταν το κάψιμο της αχυρώνας του εχθρού, το σπάσιμο των κληματαριών του αμπελιού με τσεκούρι, ενέδρα για δολοφονία (καρτέρι), κλοπή ζώων και μεταφορά τους σε άλλο ξένο μέρος.



ΙΒ'. Δάνεια

Τα δάνεια γινόταν ή με την καλή πίστη ή με εγγυητή. Ο τόκος ονομαζόταν διάφορο.

Σε περίπτωση αδυναμίας εξόφλησης δανείου, γινόταν πλειστηριασμός για τα κτήματα του οφειλέτη. Τον πλειστηριασμό έκανε ο καδής με τους τσορμπατζήδες του χωριού.

Σε μερικές περιπτώσεις δανείων δίνονταν ενέχυρα (ρέχιμ). Όταν περνούσε η ορισμένη προθεσμία, ο πιστωτής είχε το δικαίωμα να πουλήσει το ενέχυρο και από το ποσό που εισέπραττε κρατούσε τα οφειλόμενα και τα άλλα τα έδινε στον οφειλέτη. Σε περίπτωση που ο οφειλέτης πέθαινε, μπορούσαν τα παιδιά του να πληρώσουν τα οφειλόμενα και να πάρουν το ενέχυρο.

Τα δάνεια συχνά γίνονται με εγγυητή. Όταν ο δανειζόμενος αδυνατεί να εξοφλήσει την οφειλή του, ο εγγυητής είναι υποχρεωμένος να καταβάλει στο δανειστή το ποσό, σύμφωνα με τους όρους που έγινε το δάνειο.



ΙΓ' Κληρονομικά - Οικογενειακά

Διαθήκη

Για να κάνει τη διαθήκη του ένας πατέρας, καλούσε τους κληρονόμους του, τον πρόεδρο (μουχτάρη) και τον παπά του χωριού. Αυτό γινόταν τις τελευταίες στιγμές της ζωής. Ποτέ ο πατέρας δεν μοίραζε την περιουσία του αν δεν υποπτευόταν το τέλος της ζωής του. Έδινε μόνο βοηθήματα στα παιδιά του, που παντρευόταν και αποτελούσαν ξεχωριστή οικογένεια.

Κληρονομιά

Σε περίπτωση θανάτου της συζύγου η προίκα της (ρούχα, σκεύη κλπ) περιέρχονταν στα παιδιά της και σε περίπτωση που δεν είχε παιδιά στον πατέρα της ή τ' αδέρφια της. Η αρραβώνα (τα χρήματα που έδινε ο γαμπρός όταν γινόταν οι αρραβώνες) έμενε στους συγγενείς της συζύγου που πέθανε. Σε περίπτωση θανάτου του συζύγου, που δεν είχε παιδιά, την ατομική του περιουσία κληρονομούσαν τα' αδέρφια του. Την κινητή πατρική περιουσία την κληρονομούσαν σε ίσα μέρη όλα τα παιδιά είτε ήταν αρσενικά είτε θηλυκά. Αν υπήρχαν παιδιά ανύπαντρα τότε χωριζόταν ιδιαίτερο μερίδιο γι' αυτά και το υπόλοιπο μοιραζόταν και πάλι σε ίσα μέρη στα υπόλοιπα παιδιά. Από την ακίνητη πατρική περιουσία τα αρσενικά κληρονομούσαν μερίδιο (μοιρά) διπλάσιο από τα θηλυκά. Το μικρότερο αρσενικό παιδί κληρονομούσε κατά κανόνα το πατρικό σπίτι. Η διανομή της αδιάθετης περιουσίας μετά τον θάνατο γινόταν με λαχνό (ψήφο). Στην περίπτωση αυτή κληρονομούσαν και τα έγγαμα τέκνα.

Κηδεμονία ορφανών

Σε περίπτωση που στο χωριό έμεναν παιδιά ορφανά από μάνα και πατέρα, ορισμένοι κάτοικοι πρόσφεραν κάποιο ποσό που το παρέδιδαν στην εκκλησία για λογαριασμό των ορφανών. Αν τα ορφανά είχαν πατρική περιουσία αναλάμβανε την διευθέτησή της ο πλησιέστερος συγγενής με την ενίσχυση του προέδρου του χωριού. Τις περισσότερες φορές την κτηματική περιουσία την έβγαζαν σε δημοπρασία και το χρηματικό ποσό που εισέπρατταν το κατέθεταν στο κοινοτικό ταμείο. Από τα χρήματα αυτά μπορούσε να αποσύρει ο συγγενής που αναλάμβανε την κηδεμονία του ορφανού.

Χάρισμα

Όταν ένα παιδί έμενε ορφανό από ένα από τους γονείς και δεν μπορούσε άλλος να το συντηρήσει, το χάριζαν σ' έναν που δεν έχει παιδιά και το υιοθετούσε. Αυτό λεγόταν «χάρισμα».

Ενηλικίωση

Από το 17ο έτος και μετά το αρσενικό παιδί το θεωρούσαν ηλικιωμένο και μπορούσε να νυμφευθεί. Από την ίδια ηλικία ή και λίγο ενωρίτερα θεωρούνταν ενήλικα και τα κορίτσια. Σε περίπτωση που έμενε ένα παιδί ορφανό επέσπευδε το γάμο, για να μπορεί ευκολότερα να συντηρηθεί. Για το γάμο τηρούσαν σειρά ηλικίας, χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν αν τα παιδιά ήταν αρσενικά ή θηλυκά.

Σχαρίκια

Σε περίπτωση που κάποιος έφερνε καλά νέα όπως βαφτίσια, γάμο, αρραβώνα έπαιρνε τα σχαρίκια ή όπως αλλιώς λεγόταν το «μουζντέ».

Αρραβώνας

Όταν αρραβωνιαζόταν ένας νέος, ο πατέρας του ήταν υποχρεωμένος να δώσει δώρο (την αρραβώνα). Αν δεν είχε χρήματα, μπορούσε να δώσει βόδια, πρόβατα ή να πουλήσει στη νύφη με ένα πωλητήριο συμβόλαιο ένα κτήμα του. Αν ο νέος που αρραβωνιαζόταν δεν είχε πατέρα, την αρραβώνα την έκανε η μητέρα ή και ο ίδιος αν ήταν ορφανός και δεν είχε άλλο μεγαλύτερο κηδεμόνα.

Διάλυση Αρραβώνων

Η διάλυση αρραβώνων γινόταν κυρίως για λόγους ηθικής. Στην περίπτωση αυτή ο μνηστήρας άφηνε στη μνηστή ότι είχε δώσει όταν είχαν γίνει οι αρραβώνες. Σε πολλές περιπτώσεις η μνηστή δεν καταδεχόταν να κρατήσει την αρραβώνα (τα χρήματα και ότι άλλο είχε δώσει ο μνηστήρας), και του τα πετούσε λέγοντας: «Δε σε θέλω».

Σώγαμπρος ή μέσα γαμπρός

Όταν ένα σπίτι είχε μοναχοκόρη, έπαιρνε σώγαμπρο ή μέσα γαμπρό. Γινόταν πριν συμφωνία με τους γονείς των νυμφευμένων για το ζήτημα της περιουσίας που επρόκειτο να περιέλθει στο σώγαμπρο. Συνήθως γινόταν παραχώρηση με πωλητήρια συμβόλαια στο σώγαμπρο μέρος της περιουσίας του πεθερού. Την υπόλοιπη περιουσία την κληρονομούσε μετά το θάνατο των πεθερικών. Ο σώγαμπρος ήταν υποχρεωμένος να υπακούει τον πεθερό του για να του παραχωρηθεί και η υπόλοιπη περιουσία.

Παράνομη συμβίωση

Αν κάποιος συζούσε με γυναίκα χωρίς νόμιμο γάμο (αστεφάνωτος), ήταν ηθικό στίγμα για όλο το χωριό και ήταν υποχρεωμένοι ή να του επιβάλουν να νυμφευθεί ή να χωρίσει. Στην περίπτωση που δεν υπάκουε στην απαίτηση του χωριού, που του γινόταν γνωστή από τους προεστούς, μεγάλη ήταν η τιμωρία του. Απαγόρευαν στον παπά του χωριού να τον αγιάσει, τον έδερναν χωρίς να δώσουν λόγο, τον περιφρονούσαν, δεν ου επέτρεπαν να πάει στο σπίτι τους, στην εκκλησία και άλλα παρόμοια.

Διαζύγιο

Όταν δύο σύζυγοι δεν συμφωνούσαν, χώριζαν. Στην Πέτρα και τη Σκόπελο δεν έβγαине επίσημο χαρτί διαζυγίου. Σε περίπτωση λοιπόν χωρισμού του ανδρόγυνου, ο κάθε σύζυγος έπαιρνε τη δική του περιουσία. Μοίραζαν και τα παιδιά αν είχαν. Συνηθιζόταν η γυναίκα να παίρνει τα αρσενικά και ο άνδρας τα θηλυκά. 'Αν ήταν όλα αρσενικά ή θηλυκά και πάλι τα μοιραζόταν. Τα παιδιά που έπαιρνε η γυναίκα είχαν πάντοτε δικαίωμα κληρονομιάς από την πατρική τους περιουσία και σε περίπτωση που η μητέρα τους παντρευόταν για δεύτερη φορά.



ΙΑ'. Αδελφοποιΐα

Συνηθισμένη ήταν η αδελφοποιΐα που γινόταν με τον εξής τρόπο: Όταν δύο ήθελαν να συνδεθούν στενότερα μεταξύ τους, να γίνουν «αδέλφια», έκαναν μια προφορική συμφωνία (αδελφολόγημα), ότι πάντα θα είναι αδέλφια μεταξύ τους και αν γεννήσουν παιδιά δεν θα τα επέτρεπαν να αλληλοπαντρευτούν. Το αδελφολόγημα το έκαναν γνωστό και στα παιδιά τους και θεωρούνταν και αυτά αδέλφια μεταξύ τους.

Άλλος λόγος αδελφοποιΐας που γινόταν χωρίς τύπους ήταν ο εξής: Αν δύο παιδιά τύχαινε να θηλάσουν από μια μητέρα σε περίπτωση αρρώστιας, ορφάνιας κλπ θεωρούνταν αδέλφια. Η κάθε μητέρα των παιδιών αυτών είχε ηθική υποχρέωση να το κάνει γνωστό στα παιδιά όταν θα μεγάλωναν για να γνωρίζουν ότι είναι αδέλφια και να έχουν ανάλογες σχέσεις. Αν από τα παιδιά αυτά το ένα ήταν αρσενικό και το άλλο θηλυκό, τους ήταν απαγορευμένος ο γάμος. Σε περίπτωση που παντρευόταν τιμωρούνταν. Στο χορό επιτρεπόταν ελεύθερα να χορεύουν μαζί, πράγμα που δεν ήταν επιτρεπτό σε ετερόφυλους που δεν είχαν συγγενικό δεσμό.

ΙΕ'. Γεωργικά - Κτηνοτροφικά**Έγγραφα κυριότητας**

Τα έγγραφα κυριότητας γινόνταν από τον παπά ή το δάσκαλο του χωριού μπροστά στους συμβαλλόμενους και δύο μάρτυρες. Όταν οι συμβαλλόμενοι και οι μάρτυρες ήταν αγράμματοι, βουτούσαν το μικρό τους δάχτυλο στη μελάνι και στη συνέχεια αποτύπωναν αυτό πάνω στο έγγραφο σαν σφραγίδα (βούλα). Ο αγοραστής έβαζε τη βούλα του κάτω από τη λέξη αγοραστής, ο πωλητής κάτω από την λέξη πωλητής κ.ο.κ. Όταν ένα κτήμα έμενε χωρίς ιδιοκτήτη ονομαζόταν «έρμο» και ανήκε στην κοινότητα.

Απόφαση του Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου της Μητροπόλεως Σαράντα εκκλησιών

Σύνορα αγρών

Τα σύνορα των αγρών τα ονόμαζαν τοπάνια και γινόνταν συνήθως με σειρά από χώματα. Εκείνος που παραβίαζε τα σύνορα τον τιμωρούσαν οι προεστοί του χωριού και τον υποχρέωναν να τα ξαναβάλει στη θέση τους.

Σημεία κυριότητας ζώων

Τα σημεία κυριότητας των ζώων ονομάζονταν σημάδια και γινόνταν με ειδικό διχαλωτό σιδερένιο μικρό εργαλείο που είχε στο μπροστινό μέρος σύμπλεγμα από τα αρχικά γράμματα του ονόματος και επωνύμου του κατόχου του ζώου. Π.χ ΑΚ, ΔΠ., ΑΕ κλπ. Το εργαλείο αυτό ονομαζόταν νταμγκάς. Για να μένει καλά το αποτύπωμα επάνω στο δέρμα του ζώου, ο νταμγκάς έμπαινε στη φωτιά και έπρεπε να καεί καλά. Άλλο σημάδι ήταν το σχίσιμο των αυτιών του ζώου και ιδίως των προβάτων και γιδιών. Από τον τρόπο σχισίματος των αυτιών ξεχωριζόταν και ήταν εμφανή η κυριότητα του ζώου.

Ορτακλίκι (Συντροφική εργασία)

Ορτακλίκι γινόνταν στις παρακάτω περιπτώσεις:

- α) Μεταξύ γεωργών. Έξευαν τα βόδια μαζί, έσπερνα και θέριζαν μαζί. Τα εισοδήματα μοιραζόταν ανάλογα με τα κτήματα που είχαν και την εργασία που κατέβαλαν.
- β) Μεταξύ ποιμένων. Συγκέντρωναν μαζί τα πρόβατά τους, τα έβοσκαν και εκμεταλλευόταν τα κτηνοτροφικά προϊόντα, ανάλογα με τον αριθμό προβάτων.
- γ) Μεταξύ γυναικών για να κάψουν μαζί το φούρνο και να ψήσουν ψωμί. Η κάθε μία νοικοκυρά για να γνωρίζει το δικό της ψωμί έκανε επάνω κάποιο ιδιαίτερο σημάδι.

Μορτή

Μορτή ήταν το ποσό 5 ή 10% που έδινε ο ενοικιαστής ενός κτήματος στον εκμισθωτή. Μορτή επίσης ονομαζόταν το αλεστικό που έπαιρνε ο μυλωνάς (μέρος της ποσότητας από το αλεύρι που άλεθε).

Παραντζιά

Ήταν ο όρος που μεταχειριζόταν στην περίπτωση που κάποιος έδινε τα πρόβατά του να τα φυλάξει άλλος, με ορισμένο τίμημα κατά κεφαλή. Τα προϊόντα όλα ανήκαν στον ιδιοκτήτη. Ο φύλακας λεγόταν τσομπάνος και ο ιδιοκτήτης κεχαγιάς.

Σουλτάρα (Διάβα)

Έτσι ονομαζόταν το ποσό που πλήρωνε ο τσομπάνης για να αποκτήσει το δικαίωμα να περνάει το κοπάδι του από ξένο κτήμα.

Εκτίμηση ζημιάς

Η εκτίμηση των ζημιών γινόνταν από ορισμένους ανθρώπους «τους εχτιμητές», που εκλεγόταν από την Κοινότητα και ορκίζονταν προτού αναλάβουν την υπηρεσία τους. Για εχτιμητές εκλέγονταν οι πιο συνετοί άνθρωποι του χωριού και πληρωνόταν για κάθε εκτίμηση. Η αποζημίωση του εχτιμητή λεγόταν «αγιάκτερι». Σε περίπτωση μεγάλης ζημιάς για κάποιο χωριανό, αν δεν βρισκόταν ο ζημιωτής, η Κοινότητα αναλάμβανε να πληρώνει ένα ποσό για να ενισχύσει τον ζημιωμένο.

Αυτός ήταν σε γενικές γραμμές ο τρόπος ζωής των Πετρινών και Σκοπελινών και αυτές οι εθνικές και θρησκευτικές παραδόσεις, οι οποίες θέλουμε να πιστεύουμε ότι μας βοηθούν να γνωρίσουμε ένα μικρό, αλλά αξιόλογο κομμάτι του Ελληνισμού της Ανατ. Θράκης που έφτασαν στην Ελλάδα κουρελιασμένοι στο σώμα και στη προσωπικότητα αλλά όρθιοι στην ψυχή.

Η προσπάθεια παρουσίασης της λαογραφίας της Πέτρας και Σκοπέλου αποσκοπεί στη γνώση της λαϊκής μας κληρονομιάς και στη διάσωση των παραδοσιακών μας στοιχείων γιατί «ευτυχείς είναι οι λαοί που δεν έχουν ιστορία αλλά δυστυχείς αυτοί που έχουν ιστορία αλλά την αγνοούν»



Το 2002 στην Πέτρα Ανατ. Θράκης



Βιβλιογραφία:

- Θρακικά –Δημ. Α. Πετρόπουλου
- Αφηγήσεις κατοίκων Πέτρας

Οκτώβριος 2004

επιμέλεια και παρουσίαση από την
Ανθούλα Ευσταθοπούλου

Πρόεδρο της ΘΡΑΚΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ Ν.ΣΕΡΡΩΝ